

Tapsoljatok mindnyájan,
nemzetek, örvendeztetek
Istennek ujjongó szóval!

Zsolt 47,2

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

LXXIX. évf. 41. • (3919.)
2023. október 8. • Ára 360 Ft

A testvéri együttlét és a növekedés útja

Katolikus Társadalmi Napok
Veszprémben

Ha szeptember, akkor Katolikus Társadalmi Napok (KATTÁRS). A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) rendezvénye 2013 óta hozzátartozik Egyházunk életéhez. A rendezvényt évről évre látogatva járjuk az országot, és betekintést nyerhetünk a vendéglátó egyházmegyék életébe. De a KATTÁRS nagyszerű alkalom arra is, hogy találkozzátok egymással közösségeink. Ezúttal is gazdag programot, lelki-szellemi és társasági élmények sokaságát kínálta a négy nap: az egymást váltó előadások, fórumok, workshopok, szentmisék, imaalkalmak és a dicsőítés, beszélgetés, koncert, városnézés szerencsés ötvözetet adott fesztiváljellegű rendezvénynek.

Idén az Európa Kulturális Fővárosa címet elnyert Veszprém, ez a hét dombra épült, különlegesen szép város volt a vendéglátó, ahol szeptember 28. és október 1. között várták az érdeklődőket. A hely szellemét őrző Várnegyed egy ötven méter magas dolomitzikla gerincére épült.

Története államalapításunk korára nyúlik vissza, középkori gyökerű tehát, majd a barokk idején újjáépítették. Többségében egyházi épületek – a Szent Mihály-székesegyház, a Szent Imre és a Szent István-templomok, a Gizella-kápolna, a Körmeny Ház, a Dubniczay-palota, a Bíró Giczey Ház –, valamint kiállítóterek, beszélgetésre hívó kertek, kávézók fogadják itt az embereket. A KATTÁRS találkozásai során azt élhettük meg itt, hogy egy derűs, boldog közösséghez tartozunk, s ez lélekben megerősíti az embert.

(Folytatás a 6. oldalon)

Fotó: Merényi Zita

Bíró László püspök
és egykori hittanosainak
találkozója
8. oldal

A hegyi-karabahi örmény
kereszténység végnapjai
11. oldal

A Katolikus Karitás
Orvosmissziója Kárpátalján
12. oldal

Köszönet a népszámláláson való részvételért

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Állandó
Tanácsának közleménye a 2. oldalon

Ferenc pápa magánkihallgatáson fogadta az MKPK küldöttségét

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) Titkársága Sajtószolgálatának közleménye a 3. oldalon olvasható.

Elhunyt Rózsa Huba

84 éves korában, október 1-jén visszaadta lelkét Teremtőjének Rózsa Huba teológus, pap, Széchenyi-díjas egyetemi tanár, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem professor emeritusa.

(Az elhunyt életrajza a 3. oldalon olvasható)

A kiengesztelődés csak Istenben lehetséges

Interjú Antoine Kambanda ruandai bíborossal

Antoine Kambanda ruandai bíboros, kigali érsek másodszor látogatott Magyarországra. Először 2021 szeptemberében, az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus ideje alatt járt hazánkban. Most a „Keresd a békét és járj utána!” című nemzetközi ökumenikus konferenciára érkezett Pannonhalmára, ahol szeptember 21-én beszélgetünk vele.

– Bíboros úr, először az 1994-es ruandai népirással kapcsolatban szeretném Önt kérdezni. Megosztana néhány személyes emléket erről az időszakról? Ön akkor Rómában végezte tanulmányait. Honnan hallott az eseményről, és melyek voltak az első gondolatai, érzései?

– Hat hónappal korábban még Ruandában élt, de már akkor nagy volt a feszültség. Látszódtak a felmerülő veszélyek: a politikai manipuláció, amely megosztotta az embereket. Ellenőrizték a személyi igazolványokat, hogy biztosan meg tudják állapítani, ki hutu és ki tuszi. Valóban fenállt az emberölés veszélye; történtek is gyilkosságok már korábban Kigaliban és valahol északon is. Tehát a feszültség érezhető volt, de nem számítottam arra, hogy ilyen mértékű vérengzésbe csap át. Száz nap alatt 1 millió 100 ezer embert öltek meg. Én Rómában tartózkodtam ekkor, csak a híradásokból értesültem az öldöklésről.

A családomról semmit sem tudtam; később kaptam csak hírt az egyik bátyámról, akinek sikerült megszöknie és eljutnia Burundiba. Miután megérkezett oda, tudtam vele beszélni telefonon.

– A hite hogyan segítette át ezen az időszakon, hogyan tudott megbocsátani az elkövetőknek?

– Ez Isten kegyelme volt. Nagyon nehéz volt megérteni, elfogadni, és sokáig küzdöttem vele. Ez azonban egyre közelebb és közelebb vitt Istenhez.

(Folytatás a 9. oldalon)

ISSN 0133-1205

2 3 0 4 1

9 770133 120548

Vissza kell adnunk a reményt európai társadalmainknak!

Szeptember 27-én a szerda délelőtti általános kihallgatás keretében katekézis helyett a Szentatya a marseille-i útjára tekintett vissza. Pár nappal ezelőtt ugyanis részt vett az évente megrendezett a Rencontres méditerranéennes (Földközi-tengeri találkozók) zárórendezvényén. Az alábbiakban Ferenc pápa teljes beszédének fordítását közreadjuk.

telt esemény volt, hanem újabb lépés egy olyan úton, amelyet én egyszerűen emberinek neveznék. Nem ideológiai, nem stratégiai, nem politikailag korrekt és nem idegen célokra eszközként használt, hanem emberi, vagyis képes mindent az emberi személynek és sérthetetlen méltóságának az elsődleges értékére vonatkoztatni. Aztán egy remény táplálta szemléletet is eredményezett. Ez ma igen meglepő: amikor olyan emberek vallomását

halljuk, akik embertelen helyzeteken mentek keresztül, vagy akik ilyenekről számoltak be, épp tőlük kapunk „reményről szóló hitvallást”. Ez egyben testvériségről tanúsító szemlélet is.

Testvéreim, ez a remény, ez a testvériség nem „párologhat el”, épp ellenkezőleg, meg kell szerveződnie, hosszú, közép- és rövid távú tevékenységekben konkretizálnia kell! Hogy az emberek teljes méltósággal dönthessenek arról, hogy kívándorolnak-e, vagy sem. A Földközi-tenger térségének a remény üzenetének kell lennie.

De van egy másik, további szempont is: vissza kell adnunk a reményt európai társadalmainknak, különösen az új nemzedékeknek. Hogyan fogadhatnák be ugyanis másokat, ha mi magunk nem látjuk a jövőt? Hogyan lesznek képesek a reményben szűkölködő, a magánéletükbe zárkózó, a bizonytalanságuk kezelésével elfoglalt fiatalok megnyílni a találkozásra és az osztozásra? Társadalmainknak, melyeket sok esetben megbetegít az individualizmus, a fogyasztás és az üres menekülés, meg kell nyílniuk, oxigénnel kell

megtölteniük lelküket és szellemüket, és akkor képesek lesznek a válságot kedvező lehetőségként értelmezni és pozitív hozzáállással szembenézni vele.

Európának vissza kell találnia a szenvedélyhez és a lelkesedéshez, és azt mondhatom, hogy Marseille-ben visszatért hozzánk: pásztorokban, Aveline bíborosban, a papokban és a megszentelt személyekben, a tevékeny szeretet és a nevelés terén elkötelezett világi hívőkben, Isten szepertől tett tanúbizonyságot a Vélodrome stadionban bemutatott misén.

Köszönetet mondok mindannyiuknak, valamint a köztársasági elnök úrnak, akinek jelenléte arról tanúskodott, hogy egész Franciaország odafigyel a marseille-i rendezvényre. A Szűzanya, akit a marseille-iek Örökös Miasszonyunk néven tisztelnek, kísérje a Földközi-tenger térsége népeinek útját, hogy a térség azzá váljon, amire mindig is hivatott volt: hogy a civilizáció és a remény mozaikja legyen.

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican News

Kedves testvéreim!
A múlt hétvégén Marseille-be utaztam, hogy részt vegyek a Földközi-tengeri találkozók zárórendezvényén, amelyen a mediterrán térség püspökei és polgármesterei voltak jelen, sok fiatalal együtt, hogy nyitottan tekintsenek a jövőbe. A marseille-i rendezvény ugyanis a Remény mozaikja címet viselte. Ez az álom, ez a kihívás: hogy a Földközi-tenger térsége visszanyerje hivatását, hogy újból a civilizáció és a béke laboratóriuma legyen.

A Földközi-tenger térsége, tudjuk, a civilizáció bölcsője, életet szolgáló bölcső! Nem tűrhetjük, hogy sírhellyé vagy konfliktusok színhelyévé váljon! A Földközi-tenger a civilizáció összecsapásának, a háborúnak, az emberkereskedelemnek épp az ellentéte. Szöges ellentéte, hiszen a Földközi-tenger összeköti Afrikát, Ázsiát és Európát; északot és délt, keletet és nyugatot; az

embereket és a kultúrákat, a népeket és a nyelveket, a filozófiákat és a vallásokat. Természetesen a tenger valamiképpen mindig legyőzendő szakadék, és veszélyessé is válhat. De vizei az élet kincsét hordozzák, hullámai és szelei mindentéle hajót hordoznak.

Kétezer évvel ezelőtt a tenger keleti partjáról indult el Jézus Krisztus evangéliuma. Az evangélium azt hirdeti, hogy egymás testvéreiként kell élnünk, és lehetséges a helyes és békés együttélés. Ez természetesen nem varázsütésre történik, és nem valósul meg egyszer s mindenkorra. Egy olyan út gyümölcse, amelyen minden nemzedéknek végig kell járnia egy szakaszt, értelmezve az idők jeleit abban a korban, amelyben él.

A marseille-i találkozó a 2020-ban Bariban és tavaly Firenzében tartott hasonló találkozókat követte. Nem elszigé-

Köszönet a népszámláláson való részvételért

Az alábbiakban közreadjuk a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Állandó Tanácsának (MKPK) szeptember 26-i közleményét a tavalyi népszámlálás frissen megjelent adataival kapcsolatban.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia halás köszönetét fejezi ki mindenkinek, aki részt vett a népszámlálás folyamatában. Külön köszönjük azoknak, akik a vallási, felekezeti hovatartozásukat tudatosan is megvallották annak ellenére, hogy a vonatkozó kérdésre nem volt kötelező a válaszadás.

Örömmel szolgál, hogy bár a lakosság negyven százaléka nem válaszolt a vallási, fe-

lekezeti hovatartozásra vonatkozó kérdésre, a vallásosságukat kimondottan kinyilvánító honfitársaink több mint kétharmada a Katolikus Egyházhoz tartozónak vallotta magát.

A nemzetközi tendenciák a népszámlálás adataiban is megfigyelhetőek, amelyek alól hazánk és ezen belül katolikus közösségeink sem képeznek kivételt. Ez feladatot jelent a Magyar Katolikus Egyház számára is. Ferenc pápa magyarországi látogatása során elhangzott szavai erősítenek bennünket küldetésünkben, aki arra buzdított, hogy a keresztény közösség „jelen legyen és tanúságot tegyen”.

Budapest, 2023. szeptember 26.
az MKPK Állandó Tanácsa

A legnagyobb magyar keresztény egyházak püspökei találkoztak

A szokásoknak megfelelően az idén is megtartották a három legnagyobb magyarországi keresztény egyház püspökeinek találkozóját, amelyre ezúttal a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia székházában került sor szeptember 26-án, Budapesten.

A megbeszélésen a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Állandó Tanácsának tagjai, a Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetői véleményét cserélték a három egyházat érintő aktuális kihívásokról, és megerősítették a testvéri párbeszéd fontosságát.

Áttekintették a demográfiai helyzetet, ezzel

összefüggésben tájékoztak a népszámlálás adataival kapcsolatban. A köznevelést övező vitákban szükségesnek tartják az erkölcsi nevelés súlyának növelését, a pedagógusok társadalmi megbecsülését, valamint bérük sürgős és érdemi rendezését. Fontosnak tartják, hogy a határon túli magyar közösségek gyermekeit anyanyelvükön taníthassák. Ismét felhívták a figyelmet a béke fontosságára, hiszen a háború sosem lehet a béke és az igazságosság megteremtésének eszköze.

Budapest, 2023. szeptember 26.
az MKPK Titkársága
Fotó: Lambert Attila

Ismertette a 2022-es népszámlálás végleges adatait a KSH

A 2022. évi népszámlálás lezárulta után mindössze tíz hónappal már végleges adatokat ismertetett a Központi Statisztikai Hivatal (KSH). A teljes körű digitalizációnak köszönhetően az adatgyűjtés és az eredményközlés közötti idő jelentősen lerövidült.

Tíz hónappal a 2022. évi népszámlálás lezárulta után sajtótájékoztató keretében ismertette a KSH a népszámlálási eredményeket. „Összességében növekszik a 30 év alattiak körében a házasságkötések száma és a gyermekek aránya, viszont emellett öregszi is a társadalom. Nőtt a foglalkoztatottság, a modern technológiák miatt átrendeződik a munkaerőpiac, fejlődik és egyben változik Magyarország” – fejtette ki Kincses Áron, a KSH elnöke.

A népszámlálás eszmei időpontjában, 2022. október 1-én a lakosság száma 9 603 634 fő volt.

Ezer férfira 1078 nő jutott, míg az előző népszámláláskor, 2011-ben még 1106 volt ez az érték. „Az elmúlt években tapasztalt házasságkötésszám-növekedés hatására a házások arányának évtizedek óta tartó csökkenése lelassult, a 30 év alattiak körében pedig 12 százalékra emelkedett. A nők 73 százaléka vállalt gyermeket az élete során: 23 százalékuk egy, 35 százalékuk két gyermeknek adott életet” – mondta el Kovács Marcell, a népszámlálás projektvezetője.

Érettségivel a felnőtt lakosság egyharmada rendelkezett 2022 októberében, és további 22 százalékuk volt diplomás. A legfeljebb általános iskolát végzettek aránya 23 százalékra csökkent, a szakmai oklevéllel rendelkezők 21 százalékos aránya pedig alig változott 2011-hez képest. A népesség csökkenése mellett is növekszik a foglalkoztatottak száma: 2011-ben 3,9 millióan voltak, 2022-ben viszont már 4,7 millióan. A 14 év felettek körében a foglalkoz-

tottak aránya a fővárosban, valamint a nagyobb lélekszámú városokban a legmagasabb (54, illetve 50 százalék), míg a községekben a 49 százalékos országos átlag alatt maradt. A munkanélküliek aránya a községekben meghaladja, a fővárosban és a vidéki városokban elmarad az országos 2,5 százalékos átlagtól.

A vallási hovatartozásra vonatkozó, önkéntesen megválaszolható kérdésre a lakosság 60 százaléka felelt. A válaszadók 50 százaléka, 2,9 millió fő vallotta magát katolikusnak, közülük 2,6 millióan a római katolikus, 165 ezren a görögkatolikus jelölték meg vallásuként. A reformátusok aránya 16, az evangélikusoké 3,1 százalék volt 2022-ben. A válaszadók 27 százaléka nem vallásos.

A nemzetiséghez tartozásról szóló, önként megválaszolható kérdésekre a lakosság 86 százaléka felelt. A legnépesebb hazai nemzetiség

a roma, a válaszadók 2,5 százaléka, 210 ezer fő tartozik ebbe a közösségbe. A német nemzetiségűek létszáma 143 ezer, a szlovákoké 30, a románoké 28, míg az ukránoké 25 ezer volt.

Az egészségi állapotra vonatkozó, nem kötelező kérdéseket a válaszadók 75 százaléka töltötte ki. A válaszadók 72 százaléka nem számolt be egészségi problémáról. Tartós betegséget 1,7 millióan jeleztek, 639 ezren nyilatkoztak, hogy az egészségi állapotuk súlyosan korlátozza őket, és 270 ezren élnek fogyatékossgal.

Forrás:
Központi Statisztikai Hivatal
Fotó: Pixabay

Ferenc pápa magánkihallgatáson fogadta az MKPK küldöttségét

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia küldöttségét 2023. október 2-án reggel magánkihallgatáson fogadta Ferenc pápa.

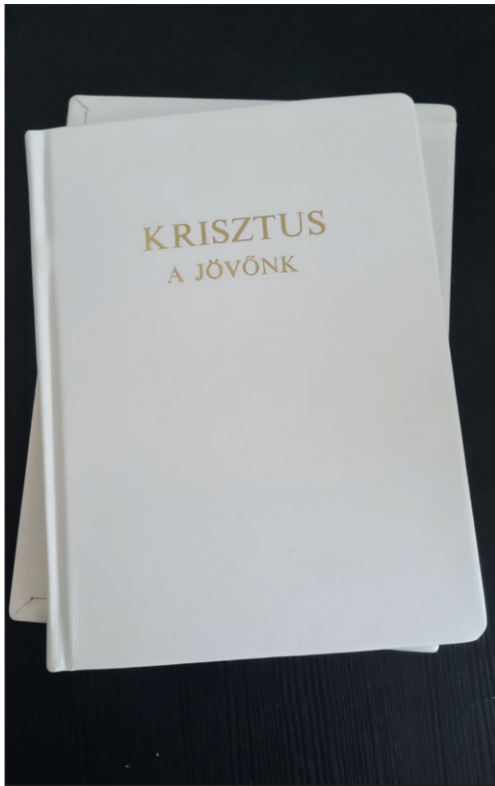
Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, Veres András győri megyéspüspök, az MKPK elnöke, Kocsis Fülöp hajdúdorogi érsek-metropolita és Tóth Tamás, az MKPK titkára, a Szentatya áprilisi magyarországi látogatásának általános koordinátora a Magyar Katolikus Egyház, a püspökök, a papság és a hívek nevében köszönetüket fejezték ki a Szentatyának a háromnapos apostoli útért, a kapott tanításért és kegyelmekért.

A küldöttség egy különleges, a Szentatya számára egyetlen példányban készült, fehér bőrkötésű kötetet ajándékozott a Szentatyának, amely a pápa Magyarországon elhangzott beszédeit tartalmazza öt (olasz, angol, német, spanyol és magyar) nyelven. Mint ismeretes, a pápa Budapesten elhangzott beszédei magyarul már megjelentek, azonban a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia megbízásából az elhangzott beszédek szövegei hamarosan elérhetőek lesznek nyomtatásban további négy nyelven is.

Budapest, 2023. október 2.

Forrás: az MKPK Sajtószolgálat

Fotó: Vatican Media

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia sajtóközleménye az 1%-os felajánlásokról

Az alábbiakban közöljük a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Titkárságának szeptember 27-én közzétett sajtóközleményét az idei 1%-os felajánlásokkal kapcsolatban.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik 2023-ban adójuk 1%-át a Magyar Katolikus Egyház számára ajánlották fel. Hálásan köszönjük, hogy idén már több mint 800 ezer felajánló támogatta intézményeink szolgálatát.

A befolyt összegből idén is Egyházunk különböző intézményei mellett a Katolikus Egyház karitatív tevékenységét támogatjuk. Az ország szinte minden pontján jelen vagyunk az országos és egyházmegyei karitás, valamint a szerzetesi közösségek által fenntartott szolgálatokon keresztül. Munkatársaink igyekeznek a lehető legtöbb nehéz helyzetben lévő emberhez eljutni a tevékeny krisztusi szeretettel. Katolikus óvodáink és iskoláink támogatása is kiemelten fontos számunkra. Folyamatosan segítjük a

háború miatt nélkülöző gyermekeket és családokat, valamint a kritikus helyzetbe került kárpátaljai testvéreinket is.

Örömmel tapasztaljuk, hogy a katolikus hívek évről évre tudatosabbak. Mások is egyre többen látják és tapasztalják a Katolikus Egy-

ház jelenlétét a hétköznapi életben. Mindezt az is bizonyítja, hogy az utóbbi közel tizenöt évben 61%-kal nőtt azok száma, akik a Magyar Katolikus Egyház javára ajánlják fel adójuk 1%-át. Köszönjük, hogy továbbra is segíthetünk!

Budapest, 2023. szeptember 27.
az MKPK Titkársága

Forrás és illusztráció: MKPK Sajtószolgálat

Elhunyt Rózsa Huba

(Folytatás az 1. oldalról)

Rózsa Huba Budapesten született 1939. május 30-án. Pappá Székesfehérváron szentelték 1964. június 19-én. Káplán Törökbálinton 1964-1967 között. Püspöki szertartó 1967-1968 között. Kisegítő lelkész Albertfalván 1968-1969 között. Teológiai tanár Esztergomban 1969-1972 és 1975-1977 között. Tanulmányi szabadságon 1972-1975. Kisegítő lelkész Csepel-Belvárosban 1977-től.

1977-től a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának (akkor: Hittudományi Akadémia) tanára. Dékán 1986-1988, 1998-2000 között, prodékán 1988-1990 között.

1991-ben pápai prelátusi címet kapott. A Szent István Társulat alelnöke 1992-től. 2000-től a Szent István Tudományos Akadémia tagja. A Magyar Hebraisztikai Társulat alelnöke 2002-től. 2009-ben apostoli protonotáriusi címet kapott. 2015-ben Széchenyi-díjat kapott.

Temetéséről később rendelkeznek.

Forrás: Székesfehérvári Egyházmegye
Fotó: Lambert Attila

Élet, halál, túlvilág a bibliai hagyományban címmel 2018-ban tartott előadásában a biblikus professzor így vall:

Az ember és az emberiség nem a semmiből jön, és nem a semmibe megy. Élete Istentől indult el és Istenhez tart. Az Istennel beteljesedő életünkre az Úr a föltámadt Krisztusban adott biztosítékot és megerősítést, aki feltámadt életében részesíteni fog minket. Ezért az emberiség helyzete nem reménytelen, mert mindig arra a végső befejezésre tekinthet, amelyről a *Jelenések könyve* azt mondja: „Ekkor új eget és új földet láttam, mert az első ég és az első föld elmúlt, és a tenger sem volt többé. Hallottam, hogy egy harsány hang a trón felől azt mondta: »Íme, Isten hajléka az emberek között! Velük fog lakni, s ők az ő népe lesznek. Maga a velük levő Isten lesz az ő Istenük. Isten letöröl majd a szemükről minden könnyet, és nem lesz többé sem halál, sem gyász, sem jajgatás, és fájdalom sem lesz többé, mert az elsők elmúltak.« A trónon ülő így szólt: »Íme, megújítok mindent!« És azt mondta nekem: »Írd: Ezek az igék hitelesek és igazak.« (21,1.3-5).

Végső búcsút vesznek Dávid Katalin művészettörténésztől

A Széchenyi-nagydíjas művészettörténész, teológus, művészeti író élete 101. évében hunyt el. Dávid Katalin (1923. augusztus 16. – 2023. szeptember 22.) akadémikust a Magyar Művészeti Akadémia és a Kulturális és Innovációs Minisztérium saját halottjának tekinti.

16–18.) helyezik örök nyugalomra római katolikus szertartás szerint. A 34/2-es parcella a főbejárattól 10 perc sétára található. (Haladjon egyenesen a Fő úton, majd forduljon balra az Ybl Miklós útra.)

A gyászoló család kéri, hogy a búcsúztatásra érkezők egy szál kék vagy lila színű virággal fejezzék ki az elhunyt iránti kegyeletüket.

Október 9-én, hétfőn 15 órakor a Fiumei Úti Nemzeti Sírkertben (Budapest VIII., Fiumei út

Fotó: Merényi Zita

A BIBLIA ÜZENETE

Patrónánk nyomában

Lk 1,26–28

Gábrriel angyal Galileába ment, hogy az ot-tani Názáret nevű városban találkozzék Máriával. Galilea főként pogányok lakták. Egykor a választott nép királyságához tartozott, Jézus korában azonban már elszakadt az igazi zsidó magterülettől, és még Szamáriánál is esendőbb, sokak által még le is nézett területnek számított. A periféria legszélénél. Talán még Gábrriel angyal is csodálkozott, hogy épp oda szól a küldetése.

Pedig Galilea nincs is olyan messze tőlünk. A mi magyar történelmünknek is vannak elszakított területei. Ugyanígy a személyes életünkben is gyakran van úgy, hogy mellőzöttnek, peremre szorultnak látjuk önmagunkat. Azt gondoljuk, hogy másutt jobb lehetőségeink lennének. Közelebb lennének a tűzhöz, vagy jobb rálátásunk lenne a világra. A periféria vágyódik – a centrum irányát.

Isten másképp látja a világot. Neki nincsen periféria, mert ő mindenütt ott van. Számára a centrum és a periféria között az a különbség, hogy a központokban ritkán veszik őt észre. Lehet, hogy Gábrriel éppen Jeruzsálemből érkezett, csak ott senki sem hallotta meg a szavát. A periférián az lehet a legnagyobb előnye és egyben a legnagyobb esélye, hogy nincsen tele mindennel. Nincsen eltelve önmagával. Valójában, azaz Isten szemszögéből csak ez különböztet meg egymástól vidékeket, történelmeket és embereket. Akik önmagukkal vannak eltelve, azoknak a szívében már nincsen hely

Isten számára. Hiába is kopogtatna bármely angyal az ő ajtajukon. Ellenben azok, akik tudatában vannak kicsinységüknek, gyengeségüknek, kiszolgáltatottságuknak: azaz akik várnak valami ennél jobbat, és nincsen tele a szívük a saját világi nagyságukkal, önállóságukkal. Ok meghallják az angyal kopogtatását.

A Magyarok Nagybajnoka a perifériáról jött, Galileából. A peremre szorultság élethelyzeteit járta végig: férje majdnem elbocsájtotta, idegenben adott életet gyermekének, migráns lett Egyiptomban. Fia ott hagyta az eredeti szakmáját, családot sem alapított, és szegényteljes módon végzik ki. De Mária mégsem panaszkodott. Hiába a hét tőr! Sirámok, önsajnálát és mások hibáztatása helyett ő a sosem szűnő Magnificat asszonya. Aki egyszer már befogadta Istent, az többé már nem tér vissza az önsajnálát ördögi köreihez.

Mária sosem volt a középpontban. Neki erre nem volt szüksége. A kánoi menyegzőn egy oldalsó helyről figyelt fel arra, hogy segítség van szükség (Jn 2, 3). Fia tanítását az ajtón kívül hallgatja (Mk 3, 31). A kereszt mellett áll (Jn 19, 25). Ahogy most mellettünk is. Drukolt, hogy előbb-utóbb mi is, az ő népe, az ő patronáltjai, felfedezzük a periféria kegyelmi pillanatait. Hogy mi is meghalljuk végre az angyal üdvözlő szavát.

Juhász-Laczk Albin OSB

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

A Szent Liturgiáról (146.)

A bizánci templomoknak – így a görögkatolikus templomoknak is – jellegzetes része a hajó és szentély között álló ikonosztázion. Erre a „képállványra” meghatározott sorrendben helyezik fel a megfelelő ikonokat. Természetesen mindegyiket megszentelik az elkészülte után, ám a teljes ikonosztázion megszentelésének külön szertartása is van a szerkönyvünkben.

A bevezető rendelkezés így szól róla: „A képállvány megáldása, ha új templomban állították föl, a templom fölszentelése után történik, és pedig azonnal a falaknak krizmával való megkenése után, füstölés előtt”. Rendes előírás szerint a püspöknek kell végeznie a templomszentelést, így természetesen az ikonosztázion megáldását is ő végzi, mégpedig úgy, hogy „segédlettel a királyi ajtó előtt áll”. A diakónus „Könyörögjünk az Úrhoz!” felszólítása és a nép „Uram, irgalmazz!” válasza után a szentelő püspök elvégzi az áldó imákat, majd „a képállványt szentelt vízzel hinti meg”. – Olyan lehetőség is van azonban, hogy „püspök helyett felhatalmazott áldozópap végzi a szertartást”. Ilyenkor „a templom megáldása után azonnal szentmisébe kezd”. Majd pedig „az amboni ima után elmondja a képállvány megáldására előírt imákat, az ikonosztáziont szentelt vízzel hinti meg, tömjénez, majd az elbocsátó imával és áldással befejezi a szentmisét”.

A Szent Liturgiában az ikonosztázionnak fontos szerepe van. Elsősorban a liturgikus mozgásokat szabályozza. A közepekirályi ajtón, illetve a két oldalajtón keresztül meghatározott rend szerint haladhatnak át a szolgálattevők. Fontos az összekötő szerepe is az ikonosztázionnak: „a mennyi és a földi világot” köti össze. A híveknek a hajóban végzett imádsága rajta keresztül az Isten színe elé kerül, ugyanis a szentély az Isten országát jelképezi. Azt sem szabad figyel-

men kívül hagyni, hogy a szabályosan elhelyezett ikonok tanítanak is. Mint az ikonok általában, nem díszítő célt töltenek be, hanem teológiai: Isten dicsőséggel megvalósuló országát mutatják be, valamint az oda vezető utat. Fontos tehát, hogy mindezek, illetve az egész ikonosztázion meg legyen szentelve.

A szentelés folyamán a kezdő részt a „szokásos kezdnek” nevezett imafüzér követi, majd pedig a 131. zsoltár. A jeruzsálemi templomba vonuló hívek egyik zarándokaként fogalmazta meg ezt a zsoltáros. Gondolatai ezért a templom körül forognak, s közülük néhány az ikonosztázion-szentelésre is érvényes. Így imádkozik a zsoltáros: „Nem megyek be házam hajlékába... álmat nem engedek szememnek, és szempilláimnak szunnyadást... míg helyet nem találok az Úrnak, hajlékot Jákob Istenének” (Zsolt 131,3-5). Majd pedig: „az Úr választotta Siont, lakhelyül választotta azt magának. Ez az én nyughelyem mindörökkönörökké; itt fogok lakni, mert ezt választottam” (Zsolt 131,13-14). Egyházunk ezek alapján fontosnak tartja, hogy szeressük az Úr „házának ékességét”, s többek között ezért is készített ikonosztáziont, és azt meg is szenteli. Hogy valóban méltó legyen az Úrhoz!

A zsoltározás után következik a két terjedelmes ima, amivel a püspök, illetve a pap megszenteli az ikonosztáziont.

Ivancsó István

OKTÓBER 8., VASÁRNAP, SZŰZ MÁRIA, MAGYAROK NAGYASSZONYA FŐÜNNEPE (Évközi 27. vasárnap, Koppány, Benedikta) – Sir 24,23–31 (Mária reménységünk az életre és minden érelyre.) – Gal 4,4–7 (Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született.) – Lk 1,26–28 (Áldottabb vagy te minden asszonynál!) – **Énekrend:** Ho 286 – EE 646, Ho 285 – EE 300, Ho 191 – EE 643, Ho 284 – EE 234.

OKTÓBER 9., HÉTFŐ – Szent Dénes püspök és társai, vértanúk vagy Leonardi Szent János áldozópap emléknapija (Ábrahám) – Jón 1,1–2,1,11 – Lk 10,25–37 – **Zsolozsma:** III. zsoltárhét.

OKTÓBER 10., KEDD (Gedeon, Borgia Ferenc) – Jón 3,1–10 – Lk 10,38–42.

OKTÓBER 11., SZERDA – Szent XXIII. János pápa emléknapija (Brigitta, Gitta, Etel) – Jón 4,1–11 – Lk 11,1–4.

A hét liturgiája

A év

emléknapija (Helén, Alán) – Joél 4,12–21 – Lk 11,27–28.

OKTÓBER 15., ÉVKÖZI 28. VASÁRNAP – (Jézusról nevezett [Avilai] Szent Teréz szűz és egyháztanító, Auróra, Aranka) – Iz 25,6–10a (Az Úr bőséges lakomát rendez, és letörli a könnyet minden arcáról.) – Fil 4,12–14,19–20 (Mindenne képes vagyok abban, aki nekem erőt ad.) Mt 22,1–14 vagy Mt 22,1–10 (Aki csak találta, hívjátok el a menyegzőre!) – **Zsolozsma:** IV. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 223 – EE 209, Ho 223 – EE 147, Ho 134 – EE 594, Ho 284 – EE 234.

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Az Eucharisztia tisztelete (160/9.)

Amennyiben Úrnapját csütörtökön ünnepeljük, úgy akár a délelőtti, a délben mondott, vagy a délutáni imaóra során a kiegészítő zsoltárokat énekeljük. A délutáni imaóra második zsoltára a 127 (126)-ik, amelyet Salamonnak tulajdonít a gyűjtemény szerkesztője, annak erős bölcsességi vonala, illetve a Ház (templom) építése miatt. Jelenlegi formáját zsoltárunk a fogságot követő időszakban nyerte el. Gerincét három bölcsmondás alkotja, amelyek ebben a formában szorosan kapcsolódnak egymáshoz. Jahve az az Isten, aki minden boldogság forrása: nélküle az ember nem képes sem templomot, sem királyságot, sem palotát, sem házat, de még családot sem építeni. Isten oltalmazó segítsége építi és óvja a várost (vö. Zsolt 122; Péld 10,22). Szent Pál az ehezusi közösségnek az Úrban történő építkezéssel mondja: „az apostolok és próféták alapjára rakott épület, melynek szegletköve maga Krisztus Jézus. Benne illeszkedik egybe az egész építmény, és szent templommal növekszik az Úrban. Ti is benne épültök egybe Isten lakóhelyévé a Lélekben.” (Ef 2,20-21) – a bölcsesség éppen abban áll, hogy az Úrra mint a Szegletköre építkezünk.

A költemény szerzője szembeállítja Isten oltalmazó segítségét az emberi erőfeszítések hasztalanságával, utalva a bűnbeesés következményeire: „Mivel hallgattál feleséged szavára, és ettél a fáról, amelyről megparancsoltam, hogy ne egyél, átkozott legyen a föld mi-

attad! Fáradozva élj belőle életed minden napján! Teremjen az neked tövist és bogáncsot, és edd csak a föld növényeit! Arcod verejtékével edd kenyeredet, míg vissza nem térsz a földre, amelyből vétettél, – mert por vagy, és visszatérsz a porba!” (Ter 3,17b-19; vö. Rút 4,14-15) Ahogy már említettük, ezzel szemben ott áll az Úr segítségének hatékonysága akkor is, amikor az ember a leginkább kiszolgáltatott: álom közben (vö. Ter 2,21-24); ekkor ajándékozta meg a legnagyobb kegyelemmel! Az Ő kedvében járó ember fiait – akiknek magas száma is az áldás jele – az Úr mind örökrészéül fogadja, és összefogásuk nem hoz szégyent apjukra, sőt ez az örökségül adott föld megtartásának záloga is. Kérdéses, hogy mennyire történik itt utalás Jákobra és fiainak bosszújára, amely szomorúságot okozott apjuknak (vö. Ter 34,30; vö. Péld 19,13). Amennyiben feltételezésünk helyes, úgy a boldogságmondás még erőteljesebb jelleget ölt (vö. Zsolt 1,1; 32,1; 34,8). Bármilyen vita támad is a kapuknál (vö. MTörv 21,19; Jer 20,2), a fiak bölcsességében található a jog és igazságosság, az irgalom és hűség: „Amikor pedig átadnak titeket, ne aggódjatok előre, hogy hogyan vagy mit beszéljétek. Mert megadatik nektek abban az órában, hogy mit mondjatok. Hiszen nem ti vagytok, akik beszéltek, hanem Atyátok Lelke az, aki beszél általatok.” (Mt 10,20; Zsolt 120,2-4)

Sztankó Attila

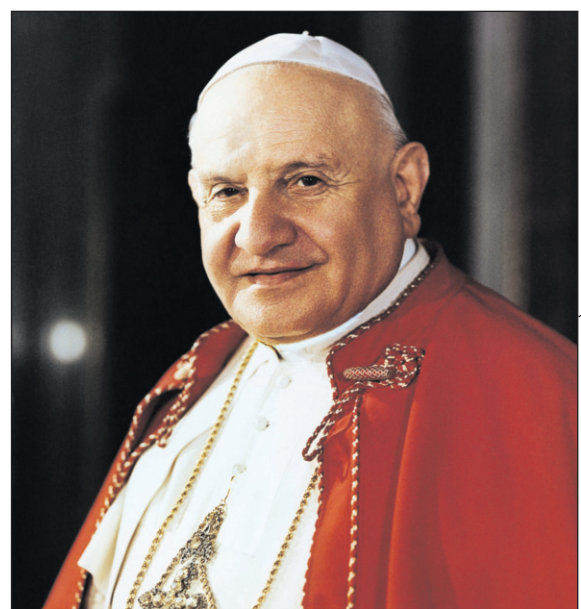
A HÉT SZENTJE

Szent XXIII. János

Október 11.

Angelo Giuseppe Roncalli – a későbbi XXIII. János pápa – 1892 és 1900 között a bergamói szeminárium lakója volt, ahonnan előljárói két másik társával együtt a Római Pápai Szemináriumba küldték teológiát tanulni. Tanulmányait egyéves katonai szolgálat szakította meg 1901 és 1902 között. 1904-ben megszerezte a teológiai doktorátust, és még ugyanebben az évben pappá szentelték. Az I. világháború alatt ápolóként, majd katonai lelkészként szolgált a hadseregben. A háborút követően lelkivezetőként került vissza a bergamói szemináriumba. 1925-ben püspökké szentelték. 1944. december 22-én a szentszék őt nevezte ki franciaországi apostoli nunciusnak. A nemzetközi problémák is foglalkoztatták, ezért beutazta Itáliát, Belgiumot, Hollandiát, Spanyolországot, sőt Észak-Afrikában is megfordult. Számos zsidót mentett meg vízumok kiállításával, valamint a holokausztról megszerzett információk továbbításával.

1958. október 28-án, XII. Piusz pápa halálát követően a konklávé – egyes vélemények szerint „átmeneti megoldásként” – őt választotta meg Szent Péter székhelyének utódjának. A XXIII. János nevet vette fel, talán azért, hogy elhalványítsa a késő középkor hasonló nevű ellenpápájának emlékét. Az is elképzelhető, hogy névválasztásával XXII. János pápa emlékét kívánta felidézni azokkal szemben, akik átmeneti pápának választották meg. Egyszerűségének, közvetlenségének és emberszeretetének köszönhetően minden idők egyik leg-

népszerűbb pápája lett. Közvetlen stílusa, humora révén szinte mindenkiel megtalálta a közös hangot. A Time magazin 1962-ben az év emberévé választotta.

Bő négy és fél éves pápasága alatt radikálisan megemelte a bíborosok létszámát, felújította a via crucis hagyományát, párbeszédet kezdeményezett a kommunista országokkal, a keresztény egység gondolatának jegyében fogadta az anglikán érseket, és találkozott az ortodox pátriárkával. Tíz személyt szentté, ötöt boldoggá nyilvánított. Nyolc enciklikája közül a pápák szociális enciklikái között fontos helyet foglal el *Mater et magistra* (1961), valamint a *Pacem in terris* (1963) a legjelentősebbek. Ez utóbbiban nemzetek közötti, az igazságon, az igazságosságon, a szereteten és a szabadságon nyugvó békét tárgyalja.

Rövid pápaságának legfontosabb eseménye a II. Vatikáni Zsinat meglepetést keltő összehívása volt, amellyel új korszakot nyitott a katolikus egyház történetében. A zsinat befejezését már nem érthette meg.

L. K.

Akiknek Szent Máté mutatja a helyes utat

Szentmisén vettek részt a logisztikus katonák az evangélista ünnepén

Az elmúlt évtized hagyományát követve idén is ünnepi szentmisét tartottak Szent Máté evangélista, a logisztikus katonák védőszentjének napja alkalmából a Budapest VIII. kerületi Magyarok Nagyszönya-plébániatemplomban, szeptember 22-én.

A HM Katolikus Tábori Püspökség és az MH Logisztikai Támogató Parancsnokság által rendezett ünnepi szentmisén logisztikus katonák töltötték meg a templom padsorait, közöttük a parancsnokság volt parancsnokai: Bozó Tibor altábornagy, Baráth István vezérőrnagy és Apáti Zoltán dandártábornok is.

A szentmisét Berta Tibor dandártábornok, katolikus tábori püspök mutatta be; koncelebrált Vargha Miklós Péter, a templom plébánosa és az ünnep egyik szellemi atyja, Mészáros István titeli prépost.

Szentbeszédében a tábori püspök példaként hozta Szent Máté apostol megújulását, megtérését, amelyhez ki kellett mozdulnia komfortzónájából. Nekünk, katonáknak is sokszor meg kell ezt tennünk, de a haza, a család védelmének magasabb szempontjai vezérelnek, és a bajtársiasság érzése erőt adhat a katonaközösségnek a ne-

hezebb időkben is – hangsúlyozta Berta Tibor püspök.

Ünnepi beszédében Solymosi Ferenc ezredes, az MH Logisztikai Támogató Parancsnokság parancsnoka kiemelte: amikor akár szellemi, akár fizikai teljesítőképességünk határára érünk, vagy amikor a dolgok már túljutnak azon a szakaszon, hogy befolyásolni tudjuk, mindig ott lesz védőszentünk, Szent Máté, aki vigyáz ránk, mutatja a helyes utat.

A parancsnok végül megköszönte

a kezdeményezőknél és a korábbi parancsnokoknak az ünnepi szentmise létrejöttét és a hosszú évek óta tartó hagyomány ápolását.

A zenei szolgálatot a Budapesti Helyőrség Zenekar látta el, Orbán Ádám főhadnagy vezényletével.

Forrás: Katolikus Tábori Püspökség
Fotó: HM KTP

A szívünk együtt dobbanjon!

Zarándoklatot szervezett a Váci Egyházmegye Családpasztorációs Irodája

Szeptember 16-án a váci Családpasztorációs Iroda hagyományteremtő szándékkal egyházmegyei családok zárandoklatot szervezett Marton Zsolt családreferens püspök részvételével. A zárandoklatot Rolik Róbert családreferens pap vezette Szobrol Máriaosztrára. Az alábbiakban Hollik Erzsébet beszámolóját olvashatják.

Ahogy az Úrral való egység imájában mondjuk – „Imádot Jézusom! Lábunk együtt járjon, ...szívünk együtt dobbanjon, ...ajkunk együtt

rándokokat Györfi B. Szabolcs és Boros József pálos atyák baráti üdvözléte fogadta.

Délután 11 órakor Marton Zsolt püspök celebrált szentmisét. Szentbeszédében a püspök kiemelte, hogy a kánai menyegzőn, ahol Jézus első csodatételének lehetünk tanúi, nem véletlenül Mária, Jézus édesanyja kéri Fiát, hogy cselekedjen. Ez a történet egyrészt azt üzeni számunkra, hogy Jézus nemcsak a templomban van velünk, hanem életünk fontos eseményeinél éppúgy jelen van, mint a hétköznapijainkban. Másrészt arra bátorít, hogy Szűz Mária hathatós közbenjárását is kérhetjük, hogy imáink meghallgatásra találjanak.

A zárandoklat szeretetvendégséggel zárult a márianosztrai plébánián, ahol a lélekben feltöltődött, ugyanakkor testben elfáradt zárandokok kis időre megpihenhettek. Az esemény zárásaképpen a résztvevők Szabolcs testvértől számos érdekességet tudhattak meg a kegytemplomról, valamint vezetésével alkalom nyílt megtekinteni a börtönmúzeumot is.

A következő családok zárandoklatra 2024. augusztus 31-én délelőtt kerül sor, amelyre a Családpasztorációs Iroda a főpásztorral együtt várja a Váci Egyházmegye családait, kicsiktől egészen az idősekig.

Forrás és fotó: Váci Egyházmegye

könyörögjön az Örök Atyához irgalomért!” – úgy járt együtt a lába, dobant a szíve egyszerre és fonódott keze imára több generációnak a Váci Egyházmegyéből a családok zárandoklaton.

A napsütötte őszi napon csodálatos látványt nyújtott, ahogyan a hosszú, magas fákkal övezett úton haragszó mellett érkeztek meg a zárandokok Márianosztrára, a Magyarok Nagyszönya-bazilikához. A za-

A lényegtelenről a lényeges felé

Szent Gellért-napi pedagóguskonferencia és díjátadó Székesfehérváron

Szent Gellértnek, a magyarországi katolikus iskolák patrónusának ünnepnapján, szeptember 24-én konferenciát tartottak és elismeréseket adtak át Székesfehérváron, az egyházmegye fenntartásában és a területén működő oktatási intézmények pedagógusainak és iskolabiztosainak.

A székesegyházban koncelebrált szentmisével kezdődő találkozón Spányi Antal püspök a hittel, szeretettel és szenvedéllyel tanító Gellért püspököt állította példaképül a mintegy ötszáz pedagógus elé.

Szent Gellért szenvedélyesen szerette Krisztust, ezért szenvedélyesen szerette az embert – hangsúlyozta a főpásztor ünnepi beszédében. – „Ő úgy tekintett minden emberre, mint akit Isten küldött hozzá. Ezért szeretnie kell, tanítani, Isten felé kell vinnie. Küldetéséért élte meg, hogy az embert keresztényre tegye. A pedagógusnak is szenvedélyesen kell szeretni tanítványait, őértük kell élni. Segíteni, „csiszolni”, nevelni őket tettekkel, szavakkal, hogy életük teljesebbé váljon, kövessék az Isten által nekik rendelt utat.”

A Székesfehérvári Egyházmegye Szent Gellért-napi találkozója a Szent István Hitoktatási és Művelődési Házban folytatódott. A Jajoskomáromi Gesztenyefasori Szent Márton Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola diákjai klasszikus zeneművekkel és versekkel, modern szakrális énekekkel köszöntötték a megjelenteket.

Az eseményen előadást tartott Birher Nándor, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar dékánja, melynek fókuszában Szent Gellért öröksége állt a katolikus közoktatás- és felsőoktatásban.

„Miben is áll Gellért öröksége? Hogy teremtsünk magunkban csendet, és csodálkozzunk rá őszintén a teremtés nagyságára és szépségére. Hozzunk felfelé a helyet, hogy a telefonunkra merednénk, mert az elviszi az időt. Egy hallgatóm fogalmazta meg: »A mai gyerekeknek nincs idejük, hogy gondolkodjanak«, mert el vannak foglalva a lényegtelen dolgokkal.« A dékán rámutatott: a pedagógus elsődleges feladata visszairányítani a figyelmet a lényegtelenről a lényegesre. – Néhány évtizede még azt mondták az oktatáspolitikusok: az iskolának nem feladata a nevelés. Csak tanítani kell. Mára a mesterséges intelligencia világában egyre nyilvánvalóbbá

válík: tanítani, pontosabban információt átadni és az emberi elmében való rögzítést elősegíteni egy gép is képes. Nevelni viszont csak az ember tud – fejtette ki az előadó.

Sokéves hagyománya van annak, hogy Szent Gellért ünnepnapján a Székesfehérvári Egyházmegyében is köszöntik a pedagógusokat és azokat a papokat, akik iskolabiztosként végzik szolgálatukat a katolikus oktatási intézményekben. A találkozón Szalma István, az Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatóságának elnöke jelentette be az idei Szent Gellért-díjjal kitüntetett pedagógusokat, akik az elismeréseket a megyéspüspöktől vehették át. A Szent Gellért-érdemérem ezüst fokozatát Fiskálné Székely Márta, a Bánhidai Szent Erzsébet Óvoda; Kenézné Kiss Éva, a Páduai Szent Antal Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola és Pózsonyi Béláné, a Marianum Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola és Gimnázium pedagógusa kapta. A Szent Gellért-érdemérem arany fokozatát Tólosi Valéria, a Szent Margit Gimnázium és Általános Iskola tanára és Filó Kristóf kanonok-plébános, a Prohászka Ottokár Katolikus Gimnázium iskolabiztosja vehette át.

Spányi Antal püspök zárszavában megköszönte a pedagógusok nagy felelősséggel és fáradtsággal végzett munkáját, és azt kívánta, hogy örömmel tudják végezni hivatásukat Isten áldásával a mindennapokban.

Forrás: Székesfehérvári Egyházmegye
Fotó: Székesfehérvári Egyházmegyei Stúdió

„Vegyétek kézbe a Bibliát!”

Székely János püspök mutatta be a szombathelyi katolikus szakkollégium tanévnyitó szentmiséjét

Szeptember 20-án ünnepelte Veni Sancte-szentmiséjét – a Szentlelket hívva az új tanév kezdetén – a szombathelyi II. János Pál Katolikus Szakkollégium és az ELTE Egyetemi Lelkészsége. A legszentebb áldozatot Székely János szombathelyi megyéspüspök mutatta be a szombathelyi Zárdatemplomban, az egyetemi lelkészség templomában.

bor a Berzsényi Dániel Pedagógusképző Központ (BDPK) igazgatója; Karamánné Pakai Annamária, a Pécsi Tudományegyetem (PTE) szombathelyi igazgatója is megtisztelte jelenlétével.

A szentmisén a zenei szolgálatot a szakkollégisták zenekara és kórusa látta el. A Veni Sancte után a Bárkápincében tartott fogadással folytatódott az ünnepség, amelyre a szakkollégisták műsorral készültek.

A tanévnyitó szentmisén koncelebrált Bejczy Tibor OP domonkos szerzetes pap, a szakkollégium új spirituális, újonnan kinevezett egyetemi lelkész, valamint Bodorkós Áron atya, az ESTI 8-as egyetemi szentmisék koordinátora.

Székely János püspök homíliájában két jó tanácsot adott az egyetemistáknak: „Vegyétek kézbe a Bibliát!” A világot megváltoztató könyv az életünket is képes megváltoztatni.

Másodszorban azt kérte az egyetemistáktól a főpásztor, hogy legyenek elfogadók, ne a hiányosságokat, a hibákat keressék, hanem lássák meg a tanulmányaik során a kapott jót. Ne kedvetlenül, hanem pozitív szemlélettel fogadják be az ismereteket, hogy az valóban a gyarapodásukra szolgáljon.

A Veni Sancte-szentmisén részt vettek a domonkos szerzetesnővérek, egy szalézi szerzetes, továbbá egyetemi kollégák és szakkollégiumi munkatársak. Az eseményt az Eötvös Lóránd Tudományegyetem (ELTE) részéről Lenkai Nóra rektori biztos, valamint Lenner Ti-

Az eseményen a Pécsi Tudományegyetem szombathelyi képzési helyszínén tanuló egyetemisták is jelen voltak.

Forrás: martinus.hu
Fotó: Kleinhappel Miklós ELTE

A testvéri együttlét és a növekedés útja

Katolikus Társadalmi Napok Veszprémben

(Folytatás az 1. oldalról)

Sokakat vonzott a turisztikai kínálat is. Jelenleg tizenhét épület rekonstrukciója zajlik a területen 2025-ös véghatáridővel, de a Veszprémi Főegyházmegye nagyszemű elgondolásának köszönhetően ezeket az objektumokat nem zárt építési területként kezelik, hanem – természetesen védőöltözetben – lehetőséget adnak a látogatásukra. A „Work in progress” elnevezésű sisakos túsók a KATTÁRS idejére lifttúrával egészültek ki. A látogatók előtt megnyitottak minden, már elkészült épületet. Rengeteg turista kereste fel ezeket, s oda-felé tartó újukon meg-megállították őket egy-egy rendezvényesátor, melyekben péntek délutántól vasárnap délutánig egyházi intézmények, szervezetek, a társadalmi gondoskodás, a szeretetszolgálat számtalan területén tevékenykedő közösségek fogadták az érdeklődőket. Bemutakozásukat igyekeztek úgy alakítani, hogy az arra járók megálljanak náluk, s beszélgetést kezdeményezhessenek velük. Az ismerkedésben az első lépés a találkozás élménye lehet, a rácsodálkozás arra a gazdaságra, sokszínűsége, ami az Egyházban végzett szolgálatot jellemzi, s mindez akár további érdeklődéshez, egy mélyebb folyamat elindulásához is vezethet.

A KATTÁRS évről évre lehetőséget kínál arra, hogy az előadások, pódiumbeszélések révén újra és újra átgondoljuk, mit jelent a fejlődés, a jólét, a haladás és a szabadság. A programok betekintést adnak az elméletbe és a gyakorlatba egyaránt. Veszprémben, az *Erősek a reményben* címmel rendezett konferencián Erdő Péter bíboros, prímás; Hólvényi György európai parlamenti képviselő; Fülöp Attila gondoskodáspolitikáért felelős államtitkár; Gelencsér András, a Pannon Egyetem rektora és El Beheiri Nadja, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Római Jogi Tanszékének vezetője tartott előadást. Erdő Péter így fogalmazott: „reményünk igazi tárgya az örök üdvösség, az örök boldogság a földi életen túl, az Istennel való kimondhatatlan szeretetkapcsolat. Isten a bizalomra, a reménységre és a szeretetre épülő kapcsolatokban már itt a földön százannyit ad nekünk, mint amennyit örömben és alkotásban a pusztai emberi önzés alapján elérhetünk”.

Udvardy György veszprémi érsek házigazdaként folyamatosan jelen volt az eseményeken, köszöntőket, beszédeket mondott, a szentmisékben tanított. Útravalót kaptunk tőle, gondolatai megerősítést, biztatást jelentettek, bizalommal töltöttek el bennünket. A Dubniczay-palota homlokzatán ez a felirat olvasható: „Non est mortale, quod opto” („Nem halandó, ami óhajtok”). Az érsek megszólalásaiiban számtalan alkalommal kapcsolódott a rendezvényhoz: „Erősek a reményben.” Isten az embert

A Pueri Cantores jegyében Katolikus Ifjúsági Kórustalálkozót rendeztek szeptember 29-én este az Árpád-házi Szent Margit-templomban

az életbe szólítva szeretetében teljességet és szabadságot adott neki, s egyúttal felelősséget is. A testvéri együttlét és a növekedés útját jelölte ki számára, amelyből az ember méltósága és java érdekében a szolgálat kötelezettsége következik. Az ember Istentől kapja az életét. Ez hálával tölti el, és válaszol annak, aki megadja az élete értelmét, célját. Isten beleírta az emberi szívbe országát keresésének törvényét, az ember felismeri, hogy feladata van a világban, és szeretne is szolgálni, mert hálás. Kereszténységét mindig konkrét szociális, kulturális körülmények között élheti meg, itt ismerheti fel, hogyan tudja megjeleníteni az Atya irgalmát. Szolgálatát a közjóra irányul, mindenben meglátja az emberi méltóságot, a teremtettséget és a megváltottságot, az ifjúban, az idősben, a kétségbeesettben, a segítséget kérőben egyaránt. Az emberi létet szolgálja a fogantatástól a földi élet befejezéséig, az oktatás, a kultúra, a művészetek területén, a család méltóságáért küzdve. Szolgálatát mindig az életre, „az istenien szépre” irányul. Ebben kívánunk együtt megerősödni itt, ezt a szolgálatot ünnepeljünk – fogalmazott Udvardy György érsek.

Veres András győri megyéspüspök, az MKPK elnöke Isten irgalmas szeretetét helyezte tanítása középpontjába, és arról is beszélt, hogy a KATTÁRS sátraiban az egyházi szolgálat gazdagságával és sokféleségével találkozhatott. „Számátlan módon mutatkozik meg itt az a krisztusi szeretet, amely az embertárs felé fordul” – mondta.

Székely János szombathelyi főpásztor, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Caritas in Veritate Bizottságának elnöke a találkozó második napján tartott szentbeszédében kiemelten szólt mind az oktatás, akik az oktatás-területén tevékenykednek. A szentmisében a Veszprémi Főegyházmegye nevé-

A KATTÁRS második napján a pedagógusokért adtak hálát a szentmisében

ben Udvardy György mondott köszönetet szolgálataért, és adta át a munkájuk elismerését kifejező Szent Gelért-díjak arany és ezüst fokozatait. Székely János ezt a gondolatot bízta a nevelőkre: „Tanítani és nevelni annyit jelent itt a földön, hogy odavezetjük a ránk bízottakat a titok, a forrás közelébe: az igazsághoz, az értékekhez. A szeretet útjára kell vezetnünk őket”.

Az idei KATTÁRS különlegessége volt, hogy Veszprémben tartotta európai találkozója a Pueri Cantores kórus-

mozgalom. „In terra pax” – hirdette három napon át tizenöt kórus hatszáz énekes Veszprémben.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia a Várhegyen felállított sátrában a pápalátogatást idézte meg. Egy vitrinben láthatók voltak a Ferenc pápa által használt liturgikus tárgyak, egy óriásképernyőn belehallgathattak az érdeklődők a beszédeibe, s megtekintették a sátorban a magyarországi látogatása alkalmával általa használt trónt is. A látogatók magukkal vihettek egy-egy példányt abból a füzetből

is, amely Ferenc pápa beszédeit kérdezz-felelek formában dolgozza fel, fiatalok számára. Sümeghy Kata, aki a Szentatya fogadására kovászos kenyeret sütött, most pogácsát készített, s beszélgetés közben azzal kínálta a sátorba betérőket. Sebő Balázs, Erney Áron, Zolnay Eszter, akik a pápalátogatás operatív feladatait látták el, szívesen osztották meg a vendégekkel élményeiket, s néhány kulisszatitkot is elárultak. Ahogy meséltek, abból kiderült, milyen szerzteágazó figyelmet igényel egy ilyen óriási rendezvény megszervezé-

se, s milyen heroikus munka kellett ahhoz, hogy két hónap alatt minden összeálljon.

A Katolikus Karitászt a Bíró-Giczey Házban rendezkedett be. A pincében szabadulószoobát működtet az egri karitászt, az udvaron játékok, feladatok foglalkoztatták az érdeklődőket. „Interaktív és játékos módon próbáljuk megszólítani a KATTÁRS résztvevőit. Egyrészt szeretnénk megismertetni a karitászt tevékenységét, másrészt közel hozni az emberekhez azokat a veszélyeket, nehézségeket, amelyek leküzdésében segíteni próbálunk a nehéz helyzetbe kerülőknek” – mondta Zagyva Richárd, a Katolikus Karitászt országos igazgatóhelyettese. Közben éppen egy szerencsejátékot vezetett, amelyben ki-ki megtapasztalhatta, hogyan reagál egy ember próbáló szituációban. „Olyan eszközöket hoztunk magunkkal – például különleges szemüvegeket –, amelyek segítségével könnyebb beleérezni egy-egy szenvedélybetegség belső folyamataiba” – mondta Zagyva Richárd.

Közös sátorban mutatkozott be a Boldog Ceferino Intézet és a Premontrei Női Kanonokrend, amelyek munkájuk révén sok szálon kapcsolódnak egymáshoz. „Betekinthetnek munkánk hátterébe, a kapcsolati hálóinkba, s a lelkiességbe, amellyel ezt a szolgálatot végezzük – mondta Bángi-Magyar Anna szakmai vezető, miközben a premontrei rend önkéntesei és nővérei foglalkoztatták a gyerekeket.

A Görögkatolikus Metropólia sátrában is kiváló volt a hangulat. Szabó Tamás, a Nyíregyházi Egyházmegye pasztorális helynöke állította meg a járókelőket. „Azt szeretnénk volna jelezni, hogy az életöröm, Krisztus örömhíre ott van a teremtmények között” – mondta, miközben körbevezetett a sátorban. „Igyekezünk a maga teljességében bemutatni

a görögkatolikuságot.” A kisvárdai görögkatolikus Szent Damján Kórház újraélesztést tanított, ami sokak figyelmét felkeltette, s közben sokféle, az egészséggel kapcsolatos kérdés került elő. „Fontos számunkra, hogy az egész emberről gondoskodjunk; az élet értéke számunkra nagy dolog.” A sátorban egy liturgikus sarok is helyet kapott, ahol az érdeklődők felnyithatták a görögkatolikuságot eszköztárának „kincsesládáját”, s közelebbről is megismerhették, megnézhatták, felpróbálhatták, megtapinthaták mindazt,

ami benne volt. Egy speciális VR-szemüvegen keresztül megcsodálhattuk a nyíregyházi székesegyház felfestését. Megtudhattuk azt is, hogyan készül egy ikon, és megnézhetjük a sátorban kialakított fotófalat, illetve a Barátság-ikont is, amelyen Krisztus a barátjaként öleli át Szent Ménéaszt. Az ő helyére állva tudatosodhatott bennünk az az érzés, hogy Krisztus mellettünk van, és barátunkként számíthatunk rá. A cigánypasztorációval foglalkozó munkatársak magukkal hozták a rendezvényre a cigányok színes viseletét. Bárki beöltöztethet, kipróbálhatta, milyen lehet a világ a másik ember bőrébe bújva. A Fehér Csillagok együttes fiatalja játszani hívták a gyereket. Jelen voltak a debreceni Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium egyetemistái is, és bemutatkozott az edelényi Szent János Görögkatolikus Gimnázium. Sokan voltak a metropólia sátrában. „Jelezni akartuk, hogy mindenki, aki bajban van, számíthat ránk. Minden szinten szeretnénk Krisztus örömhírét hirdetni. Fontosnak tartjuk, hogy jelen legyünk a KATTÁRS-on. Úgy érezzük, a metropólia egy-egy esetvonalát, egy-egy szintet helyez arra a rendkívül gazdag képre, ami a Katolikus Egyházat ábrázolja” – fogalmaztak a rendezvénysorozattal kapcsolatban.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem változatos tevékenységekkel fogadta a járókelőket. A gyerekek sakkozhattak, építhettek, a szülők pedig be-

Gelencsér András a teremtésvédelemről tartott előadást

István, a király – a nagyszerű rockoperát is előadták a KATTÁRS-on

Beszélgetés Ferenc pápa magyarországi látogatásáról

Újságírók meséltek az apostoli látogatásról

Kerekasztal az oktatás helyzetéről

szélgethettek, egyebek mellett a pályaválasztásról is. Tomku György életpálya-tanácsadó, pszichológus először egy önismereti kérdéseket tartalmazó tesztet ajánlott az érdeklődők figyelmébe, s aztán elbe-

szélgettek az eredményről. Ma, amikor az érettségizők jelentős része bizonytalan a pályaválasztást illetően, nagy segítség ez a lehetőség, hozzájárulhat ahhoz, hogy jó döntést hozzon a diák – hangsúlyozta

a pszichológus. Dallman Kristóf a Hallgatói Szolgáltató Központ képviselőjében volt jelen: „A hallgatók nem csak tanulni járnak az egyetemre. Minden olyan tevékenységben, ami nem a tanulással

kapcsolatos, a mi központunk igyekszik a segítségükre lenni. Ilyen például a lakhatás, a sport, a közösségi és a hitélet. A diákszervezetek megismerésében is kísérjük őket.”

Baán Izsák bakonybéli bencés perjelle a „Meghallgat-Lakertben” talákoztunk először, majd később a Szent Maurícius Monostor faházában beszélgettünk, ahol kóstolóval népszerűsítették a termékeiket. „Egy hölgy a téren szólított meg, azt kérdezte, jöhet-e győnni” – mondta Izsák atya, és arról is beszámolt, hogy a közösségük vezette a székesegyházban a napközi imaórát. „Együtt imádkozhattunk a ciszterci és a premontrai nővérekkel. Ünnepi pillanat volt” – fogalmazott. Az érdeklődőknek Izsák atya bemutatta a Szóra bírt magány címmel megjelent új könyvét is.

Nagy Sándor atya a Remény kör képviselőjében fogadta a beszélgetni vágyókat. „A szervezet egy egyházi misszió az akadályoztatottsággal élőkért. Célunk, hogy bemutassuk a helyzetüket, láthatóvá, hallhatóvá tegyük őket az Egyházban, és elősegítsük a bekapcsolódásukat az életünkbe” – foglalta össze

tevékenységük lényegét és célját.

A Világban Élő Kármel közössége kávé és tea mellett hívta beszélgetésre az érdeklődőket. Magyarországon mintegy tíz közösségük van, amelyek tagjai erősítik egymást, hogy meg tudják élni keresztény hivatásukat a világban, és elmélyítsék kontemplatív kapcsolatukat Istennel a mindennapokban – fogalmazott Kozma Andrea, a budapesti közösség tagja.

Közös sátorban mutatkozott be a Mária Rádió, a Mária Út és a Cursillo. Heim Krisztina, Récsy Zsuzsanna és Révainé Antal Anikó segítette információkkal a látogatókat. A Mária Rádió imaszándékokat gyűjtött. Egy fehér selyemre lehetett felírni a kéréseket; ezekért ajánlották fel a KATTÁRS hétvégeje után következő hétfői szentmisét. Gyereket hívtak kavicsot festeni a „Mária Kertje” kampány számára. Brosúrák, térképek segítségével mutatták be a Mária Út Közép-Európa zárandokút kétezer-kétszáz kilométeres hálózatát. Egyénileg és csoportosan induló zárandoklatokra is lehetett jelentkezni, köztük a szombatonként in-

duló beavató zárandoklatra, amely a Normafától Máriaremetéig tart. Ajánlották a Cursillo legközelebbi lelkigyakorlatát is, amelyre Balatonalmádiban várnak házaspárokat, novemberben. „A Cursillo célja, hogy az emberek megtapasztalják a kereszténység összetartó erejét és Jézus ajándékait” – mondták.

Mészáros Richárd a Veszprémi Közülemi Szolgáltató képviseletében fogadta az érdeklődőket, s egy éppen bevezetés előtt álló, Nyugat-Európa több országában népszerű kezdeményezést mutatott be. A Cserepont egy olyan hely, ahol elhelyezhetők és cserélhetők a megunt tárgyak. A polrendszer most fogják felállítani Veszprémben, a város egyik lakótelepének szomszédságában.

Hosszan folytathatnánk még a rendezvény bemutatását, hiszen közel ötven közösség képviseltette magát a helyszínen, és tette láthatóvá bárki számára azt a szolgálatot, amelyet az ország megannyi pontján végez. Jövőre újra találkozhatunk velük, újra megszólíthatjuk őket.

A Katolikus Társadalmi Napok résztvevőit 2024-ben Budapest fogadja majd. A stafétát és az azt szimbolizáló kompendiumot az Esztergom-Budapesti Főegyházmegegye képviseletében Fábry Kornél segédpüspök és Erney Áron vették át Veszprémben. A keresztények hivatása a világban „a lélek a testben”: a szeretet, az élet kultúráját kell továbbadniuk. A KATTÁRS jövőre is Jézus Krisztus szeretetéről, s e szeretet tetteiben megnyilvánuló viszonzásáról szól majd.

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila,
Merényi Zita

A nevelés alapja a hit

Erdő Péter bíboros, prímás áldotta meg a budafoki Don Bosco-óvodát

Szeptember 27-én került sor az Albertfalvi Don Bosco Katolikus Iskola és Óvoda új budafoki épületének ünnepélyes átadására. Erdő Péter bíboros, prímás áldotta meg a műemlék épületet, melyben négycsoportos óvoda működik, és 2023 szeptemberétől fogadja a gyermekeket.

Forrás: Esztergom-Budapesti Főegyházmegye
Fotó: Goda Richárd

A budafoki Szent Lipót-templom mögött, két kastély szomszédságában áll az új budafoki óvoda. Arculatát az intézmény hagyományai alakították. A közösségekben dolgozó óvodapedagógusokat a hit köti össze, nevelésük alapját keresztény szemléletük, közös élményeik, ünnepeik és személyes példái adják.

A műemlék épületet öt csoport számára alakították át, a szobák jól felszereltek, tágasak és világosak. Elkészült egy három játszótérrel rendelkező udvar is.

Erdő Péter bíboros, prímás a Kardinális Csatornának mondta el, miért tartja fontosnak a katolikus nevelést és Don Bosco szellemi örökségét.

Támogató szeretettel

A Házás Hétféve mozgalomhoz tartozó papok találkozója Kecskeméten

A Házás Hétféve lelkeségi mozgalom közösségéhez tartozó papok számára találkozót tartottak szeptember 20-án, Kecskeméten. A papi tanács témája a segítségkérés volt. A találkozón részt vett Bíró László nyugalmazott tábori püspök is. Fülöp Ákos beszámolóját szerkesztve közöljük.

A napot közösen bemutatott szentmise zárta. Örömmel megtapasztalni a helyi, kecskeméti házás hétfévés közösség háttérből támogató szeretetét.

Forrás és fotó: Házás Hétféve Lelkeségi Mozgalom

A Házás Hétféve közösség célja a tartós, megújuló és folyamatosan fejlődő házasság és papi hivatás támogatása. Fontos, hogy a házaspárok növekedjenek egymás megismerésében és a szeretetben, és fontos, hogy a papok megerősödjenek elkötelezettségükben, hogy a közösséggel való kapcsolatuk erősödjön, így megélik a szeretetet és az elfogadást.

A bevezetőt a közösség nemzeti felelősei tartották: Körmendi Zsófi és Gábor, valamint Jeney Gábor atya. Elsőként a gyermekkorából hozott példákat szemléltük. Fontos átgondolni, hogy Istentől hogyan kérünk segítséget. Felvetették a kérdést: miért akarok mindent egymagam megoldani? Érdemes azt is átgondolni, hogyan fogadjuk, ha tőlünk kérnek segítséget.

Jubileumi családgyetem Szegeden

A Családgyetem tizedik tanévét nyitották meg szeptember 24-én, vasárnap a szegedi Katolikus Házban. Megnyitó beszédében Kondé Lajos plébános, a Szeged-Csanádi Egyházmegye pasztorális helynöke hangsúlyozta: mindenki minőségi kapcsolatra vágyik, de gyakran ezt nem könnyű megélni a családban.

csalatos témákról; kapcsolatépítő és önismereti szemináriumok, tematikus műhelyek és páros terepgyakorlatok.

A résztvevők értékes ajándékokat is nyerhetnek, amihez félévenként három programon kell részt venni.

Az első félévben a gyermeknevelés módszereiről, az életközép kérdéseiről és a változások kezeléséről lesz szó az előadásokon, a szemináriumo-

Nem tudjuk, hogyan lehet elég jól szeretni, de ez szerencsére tanulható. A Szeged-Csanádi Egyházmegye Pasztorális Helynökségének családközpontja négy célt tűzött ki: a családok belső egységének erősítését, a családokon belüli kommunikáció fejlesztését, a családok közti kapcsolat építését és a családok belső értékeinek megosztását másokkal – mondta Kondé Lajos.

A Családgyetem olyan témákkal foglalkozik, melyek szorosan kapcsolódnak a hétköznapi élethez. Vannak nyitott előadások párkapcsolattal, gyerekneveléssel, családi élettel kap-

kon pedig az erőszakmentes kommunikációról. A speciálkollégium témája a beszoktatás lesz.

A szeptember 24-én tartott nyitónapon a résztvevők egy interaktív mesekonzertet is meghallgathattak. Ezt követően improvizációs családi jelenetek kapcsán beszélgettek Szász Zsuzsanna Fehérvári Anikó családterapeutaival.

A rendezvény családi szentmisével zárult a szegedi dómban.

Forrás: Szeged-Csanádi Egyházmegye
Fotó: Török János

Bíró püspökkel találkoztak az egykori „keddi hittanosok”

Bíró László nyugalmazott tábori püspök kezdeményezésére nem mindennapi találkozó helyszíne volt szeptember 23-án a pécsi Magtár Rendezvényközpont. Az egykori székesegyházi káplán, majd plébános legendás „keddi hittanos csoportjába” járt mintegy kétszáz egykori egyetemista és főiskolás gyűlt össze, hogy életük zenitjén egymást megerősítve tegyenek tanúságot megélt útjukról, keresztény hitükről.

A találkozó ötlete egy álmatlan éjszakán jutott eszébe Bíró László nyugalmazott püspöknek, aki arra gondolt, hogy bizony jó lenne újra találkozni és beszélgetni a legendás „keddi csapat”-tal, akik közül sokaknak még fél évszázad elteltével is emlékszik a nevére, vagy épp az arcára, de sajnos olyanok is vannak, akikről semmit sem tud.

A találkozó megszervezése mintegy fél éven át tartott, és a meghívás most is ugyanúgy zajlott, mint 45-50 évvel ezelőtt. Akkor a csapat tagjai személyesen hívták meg ismerőseiket, barátait a keddi hittanra, éppúgy, ahogy a mai találkozóra is, leszámítva a modern kor vívmányai adta könnyebbé. A csapat tagjai nagyrészt ma is tudnak egymásról, függetlenül attól, hogy az országnak mely pontjára sodorta őket az élet, így néhány hónap alatt sikerült majdnem mindenki felvenniük a kapcsolatot.

Az egybegyűlt 55-60 éves felüli korosztály tagjainak életútja meglehetősen eltérően alakult, az azonban maig ösz-

szeköti őket, hogy fiatal főiskolásként és egyetemistaként Bíró László hittanosai voltak. Egy olyan korban, amikor a hitoktatás, az örömhír továbbadása vagy akár a templomba járás tiltott vagy legjobb esetben is megtűrt dolog volt hazánkban. Talán elképzelni sem tudja napjaink fiatal egyetemista generációja, milyen volt 45-50 évvel ezelőtt titokban, félelemmel és gyanakvással eltelve, a föld alatt, ablaktalan helyiségekben, ügyeskedve csoportokat szervezni, hogy a fiatalok megismerjék Jézus Krisztus és az általa alapított Egyház tanítását.

Az egykori székesegyházi káplán, a ma már nyugalmazott püspökként szolgáló Bíró László köszöntőjében úgy fogalmazott, nem nosztalgizálni hívta a régmúlt hittanosait, hanem – Szent II. János Pál Novo millennio ineunte kezdetű, az új évezredbe lépve megírt apostoli levelében foglaltak szerint – arra, hogy „hálával emlékezzünk a múltra, szenvedélyesen éljük a jelenet, bizalommal tekintünk a jövőbe”.

A nyugalmazott püspök visszaemlékezett arra a keddi napra valamikor 1977-ben, amikor éppen a titkári kinevezése után hurcolkodott át a plébániáról a püspökségre, miközben Cserhádi József püspök észrevette a teherautó platóján gyülekező és segédkező fiatalokat, majd pedig közölte a fiatal káplánnal,

hogy ezt a csoportot tartsa meg magának, legyen ő a vezetőjük. Így lett belőlük a keddi csoport.

Hálával emlékezni a múltra azt jelenti – fordult a megjelentekhez Bíró László püspök –, hogy ennek a generációnak egy még távolabbi múlt is a része. A keddi hittanos csoport nem a nulláról szerveződött – folytatta az emlékezést. Voltak hagyományai és gyökere, melybe lehetett kapasz-

zkodni, melyből lehetett táplálkozni.

„Mi akkor mindnyájan a kegyelem közvetítői voltunk egymás számára, anélkül, hogy tudtuk volna. Azt szeretném, hogy ebből az újbóli találkozásból mindnyájunk számára legyen egy újjászülelés, melyben hálával emlékezzünk a múltra és szenvedélye-

sen éljük meg a jelent. Mert szenvedélyre volt szükség ahhoz, hogy abban az időszakban, tizen- és huszonevesen mertetek egymásnak szólni és hívni egymást a keddi csoportba. Szünet és leleményesség kellett hozzá, valamint a Szentlélek támogatása, hogy ezeket az alkalmakat megvalósítsuk. A mostani találkozásnak nem az a célja, hogy a múlton elmerengve egy múmiát újra élővé te-

günk, hanem az, hogy ha valaki közülünk elfáradt ezen az úton, talpra segítsük.”

Az egykori keddi hittanosok az úgynevezett szendvicsgenerációhoz tartoznak, akiknek életük zenitjén még élnek idős rokonai, akik gondoskodásra szorulnak, ugyanakkor a gyermekeik és az unokák iránt való felelősségvállalás is a vállukra nehezedik. Ez bizony feladatot ad számukra mindkét irányba, miközben saját magukra már nem marad idejük. Mégis azt kérte tőlük a püspök, hogy bizalommal tekintsenek a jövőbe, mert Krisztus ugyanaz tegnap, ma és mindörökké.

„Amiben felnőttünk, nem a múlthoz, hanem a jövőhöz tartozik, ami összetartott bennünket, az örök értékű, mert a Szentlélek mögöttetek van. Ha csak életünk vízszintes irányultságaival vagyunk elfoglalva és elfelejtjük a függőlegest, akkor marad a horizont síkja, a laposság. A mai ember elengedte a függőlegest, a Mindent, és a szabadságot választotta, a semmit. A csoportban sok halottunk is van már, de ti Isten kegyelméből felnőtetek, azonban vannak köztek, akiknél meglazult az a függőleges szár, amibe azonban újra bele kell kapaszkodni, mert nincs más utunk.

Ettől a találkozótól azt remélem, hogy újra felébred és megújul személyes életetek-

ben és gyermekeitek életében az a vágy, hogy nem elengeditek a Mindent, azért, hogy a szabadságot megragadhassátok, mert ha a Minden helyett a semmit választjátok, zűrzavar és káosz lesz.

Kétszázán vagyunk most itt, lehet, hogy kevesen, de vagyunk és a jövőért mindnyájan felelősek vagyunk. Nem kell félni a jövőtől, a jövőt nem mi csináljuk. Mi ahhoz kapunk kegyelmet, amiben benne vagyunk, és nem ahhoz, amit elképzelünk. Ezért nagy ajándék ez a találkozó mindnyájunk számára. Kegyelmi csoda, hogy közel ötven év után újra együtt vagyunk. Figyeljete egymásra, tudjatek egymásért áldozatot hozni, mert nagyon nagy öröm ebben az elmagányosodó, kutyús világban a vertikális és horizontális találkozásokat megőrizni, megmutatva a gyermekeinknek, hogy Krisztus ugyanaz tegnap, ma és mindörökké” – fordult egykori hittanosaihoz Bíró László nyugalmazott tábori püspök.

A keddi hittanosok találkozója – immár 45 év elteltével – személyes tanúságtételekkel, csoportos beszélgetésekkel, háláadó szentmisével és szeretetvendégséggel folytatódott.

Forrás: Pécsi Egyházmegye
Fotó: Spolarics József

A kiengesztelődés csak Istenben lehetséges

Interjú Antoine Kambanda ruandai bíborossal

(Folytatás az 1. oldalról)

Rómában az emberek mindennapi életüket élték, napi tevékenységeiket végezték. Külsőleg ebben a helyzetben, ebben a társadalomban voltam én is, szívemben viszont nagy volt a bánat, a szomorúság. Imádságban egy bensőséges kapcsolatot alakítottam ki Istennel, és az egész helyzetet rábíztam. A világ felé viszont a társadalom többi tagjához hasonlóan éltem az életemet. Isten kegyelméből képes voltam ezt megtenni és a helyzetet elfogadni. Emberi szempontból nehéz volt, de Isten kegyelme nélkül nem is lett volna lehetséges.

– Hogyan érintette Önt az a tény, hogy katolikus papok, szerzetesek is részt vettek ebben a népi társaságban?

– Igen, ez nagyon szomorú, hogy így történt. A politikai ideológia néha a papokat is tévútra viheti. Ők ugyan nem fogtak fegyvert, de ideológiailag, szavakkal támogatták a népi társaságot.

– Mi történt ezekkel a papokkal, szerzetesekkel?

– Az, amit az igazság megkívánt. Voltak, akiket elítéltek, és el kellett hagyniuk a papságot; mások börtönbe kerültek, és még mindig ott vannak; de néhányan már letöltötték a büntetésüket, és azóta szabadlábban vannak. Őket kezdetben magával ragadta ez a politikai ideológia, de megbánták bűneiket, és visszatértek a mindennapi életbe. Nyomatékosan ajánlottuk nekik azonban, hogy tartsák magukat távol a nyilvánosságtól, ne keltsenek feltűnést.

– Majdnem harminc év telt el a népi társaság óta. Mi a helyzet most Ruandában? Vannak még összetűzések, politikai, etnikai vagy vallási okokból, avagy béke uralkodik az országban?

– A vérontás után hosszú kiengesztelődési folyamat indult el, ami még mindig tart. Az Egyháznak az első dolga az volt, hogy meggyászolja a halottakat és megadja

nekik a végtisztességet. Amikor valaki meghal a családjában, akkor meggyászolod, időre van szükség ahhoz, hogy elfogadd a halálát, de előbb-utóbb visszatérsz a mindennapi életbe. Most azonban olyan sokan meghaltak, annyira nehéz volt elfogadni és felfogni a történeteket, hogy az emberek szinte lebénytultak a fájdalomtól. Rengeteget imádkozunk a halottakért. Minden évben, április 7. és 13. között megemlékezést tartunk – ez a gyász, az imádság és a róluk való emlékezés időszaka.

Ezek után indulhatott el a kiengesztelődési folyamata. Ez legelőször is az Istennel való kiengesztelődést jelenti, hiszen minden bűn elsősorban Istennel szembeni sértés. Imádságban kértük Istentől a kiengesztelődést, a megbékélés kegyelmét, hogy képesek legyünk megbocsátani. Gondviselészerű volt, amikor Ferenc pápa meghirdette az irgalmasság évét (2015. december 8. – 2016. november 20.). Ez nagyon-nagyon hasznos volt számunkra; bár az irgalmasság éve sokkal később volt, mint a népi társaság, mi már korábban is ezt az irgalmasságot igyekeztünk élni. Még azoknak is, akik a népi társaságot elkövetők, traumát okoztak a tetteik.

Az együttélés szintén megteremtődött, mivel az ördöklést nem idegenek követték el, hanem a szomszédok, barátok, rokonok egymás ellen, és a túlélők és az elkövetők még mindig együtt élnek, talán ugyanabban a faluban. Ebben az esetben az elkövető nem egy olyan személy, akinek megbocsátás, és többé nem lesz

semmi közöd hozzá, hanem olyan ember, akivel nap mint nap találkozol. A megbékélés tehát valamilyen módon szükségesszerűvé válik.

A kiengesztelődés másodszorban a magunkkal való megbékélést jelenti. Ahhoz, hogy valaki el tudja fogadni a saját múltját, úgy mond meg kell „tisztítani az emlékeztét”. Így az emlékek már nem bántanak, nem mérgeznek, hanem az ember saját történetének részévé válnak. Ezt csakis Istenben sikerül elérnünk. Sok túlélővel megtörténik – az előbb említett éves megemlékezés alatt is –, amikor eszükbe jutnak a múlt szörnyűségei, hogy egyfajta sokkot kapnak, újra átélnek a traumát: az illető azt hiszi, hogy megint ott van, abban az időben, folyik az ördöklés, és elkezd sikoltozni: „Megölnek, jönnek, jönnek, segítség, megfognak ölni!” Teste elernyed, összeesik. Akkor mások felémelik őt, lefektetik és beszélnek hozzá, igyekeznek megnyugtatni: „Itt vagyunk, megvédünk téged, már itt vagy velünk, biztonságban” – addig mondogatják, amíg a személy teljesen magához tér, újra érzékeli jelenlegi környezetét, és megnyugszik. Több szakem-

ber nyújt segítséget ezeknek az embereknek, mert ezt a traumát nem lehet gyógyszerekkel gyógyítani, csak tanácsadással, reményt adó beszéddel és imával. A másokkal való kiengesztelődésről csak ezek után lehet beszélni. Amíg te magad nem vagy kibékülve önmagaddal, amíg be nem gyógyulnak sebeid, addig a másokkal való kiengesztelődés csak felületes lehet.

Tehát ezen a folyamaton mentünk, megyünk keresztül. Fokozatosan megszerveztük az egész országot, hogy az emberek közösségekben összejöjjenek és ott beszéljenek szenvedéseikről, hiszen a saját történet, az emlékek elbeszélése is gyógyító lehet. Meghallgatják egymást, megértik egymás fájdalmát, együtt szenvednek és együttéreznek egymással. A mi nyelvünkön, a kinyarvanda nyelven a megbocsátás szó ugyanazt jelenti, mint az együttérzés. Apránként tehát, és imával kísérve, az emberek megbocsátanak egymásnak és kibékülnek.

Bár ezek a közösségek együtt dolgoznak országunk újjáépítésén is, mivel minden elpusztult, még mindig az „emlékeztet megemlékezésénél” tartunk. Amikor hazatértem, nagyon nehéz volt bárkinek bármit is mondani, nekik fájdalmas volt beszélni, de hallgatni is fájdalmas volt a történeteket. Nagyon sok tenivaló van még; az egész folyamat ugyanakkor költséges, szükség van pszichológiai, tanácsadói szakértelemre, képzésre, tapasztalatra.

– Mit gondol a jelenlegi békéről Ruandában? Igazságos békéről beszélhetünk? Valójában mi a különbség a béke és az igazságos béke között?

– A béke nem a fegyverroport megszüntötte. A béke

mindenekelőtt a szívből jövő béke. Majd ezután jön a külső béke. Akinek nincs béke a szívében, az nem is adhatja át másnak a békét. Nem adhatod át azt, ami neked sincs. A szív békéje elvezet minket Isten békéjéhez, ahogy Jézus maga mondja: „Az én békémet adom nektek” (Jn 14,27), nem azt, amit a világ ad, hanem az enyémet. A béke tehát mindezekelőtt Isten békéje, majd béke magunkkal, és ez vezet el bennünket a békéhez másokkal. Ezt hívom igazságos békének. Nem a fegyverek elhallgatását, hanem Isten békéjét.

– Milyen egyéb kihívásokkal kell szembenéznie a ruandai egyháznak, társadalomnak?

– Az egyik ilyen a család. A gyermek a család által formálódik. Az a kihívás, hogy a család a gyermeket gyengédségekben és szeretetben nevelje fel, megkímélve a konfliktusoktól, soktól, erőszaktól, hogy pozitív felnőtté érhesen, konstruktív tagja legyen a társadalomnak. Nagyon veszélyes, ha a gyermek erőszakos környezetben nő fel, nagy a valószínűsége, hogy maga is erőszakossá válik. Ezt a kihívást persze a világ sok más részével együtt éljük át. A másik az oktatás. Az Egyház sokat fektetett be az oktatásba, hogy a gyermekek a béke emberei legyenek, akik – legyőzve a múltbeli konfliktusokat – a társadalmat békében és harmóniában építik fel. Mint fejlődő ország, ez sok új készséget követel meg, ugyanakkor tisztázza lelkiismeretét is, mivel enélkül a tudomány a lélek romlását okozza. Ez tehát az oktatás és az evangelizáció feladata.

– Milyen szerepet tölt be az ország életében Szűz Mária? A kibehői Mária-jelenéseknek mi az üzenete a mai ember számára?

– Ruandában nagyon nagy a tisztelet Szűz Mária iránt. Amikor a misszionáriusok megérkeztek az országba, Ruandában még a király uralkodott. A királynak sok felesége volt, tehát a királynőt nem lehetett a feleségek közül vá-

lasztani. Amikor a király meghalt, és a kijelölt utóda átvette helyét, akkor az új király anyja lett a királynő, ő lett a legfontosabb nő az egész országban. Jól tudták azt is, ha valaki valamilyen szívességet szeretett volna a királytól és a királynőn keresztül kérte, akkor biztos, hogy megkapta, míg ha egyenesen a királyhoz ment volna, akkor meglehet, hogy visszautasításban részesül. És ugyanígy, ha valaki valami rosszat tett, jobb volt, ha az anyja közbenjárásán keresztül kért bocsánatot. A ruandaiak így hamar megértették, hogy Szűz Mária Jézusnak, a Királynak az anyja, és ezért királynő, és rajta keresztül sok minden kieszközölhető Istentől. Ez a régi hagyomány egybecsengett a keresztény vallás ezen aspektusával, ezért a ruandai népben nagyon mély az odaadás és tisztelet a Szűzanya iránt.

Kibehóban, 1981-ben egy tizenhárom éves kislánynak jelent meg Szűz Mária. A lány megkérdezte a nevét, mire azt a választ kapta, hogy az „egyetlen anyja”. Szűz Mária több üzenetet is hagyott ránk. Egyik üzenetében a bűnbánatra, a képmutatás nélküli imádságra szólított fel. Figyelmeztetett, hogy a világ nagy veszélyek felé sodródik. Másik üzenetében az Egyházzal kért imát, amely sokat fog szenvedni. Beszélt a szenvedés és a kereszt értelméről, amik az élet részei.

Egyik alkalommal egy vérfolyamot mutatott a látókörnek – Alphonsine-nak, aki ma klarissza apáca Olaszországban, Nathalie-nak, aki Kibehóban él és felszentelt világi, illetve Marie-Claire-nek, akít a népi társaság során gyilkoltak meg –, és együtt sírt velük. Ez jel volt arra, hogy milyen komoly konfliktus felé haladtunk. Ugyancsak ajánlotta a neki oly drága rózsafüzér imádkozását, leginkább az úgynevezett hétfájdalmas rózsafüzérét, amelyet Marie-Claire-nek nyilatkozott ki. Ezt az imádságot Európában már elfelejtették, Ruandában pedig nem is ismerték; jelenleg igyekszünk minél szélesebb körben elterjeszteni.

Hollósi Judit
Fotó: Lambert Attila

Marton Zsolt megyéspüspök májusban indította útjára a Váci Egyházmegye ezeréves jubileumára felkészítő találkozókat, Ima-katekézis 2023–2026 címmel. A plébániákon megvalósuló készületeket küldöttek segítik. Szeptember 23-án tartották a második jubileumi küldötti találkozót a Püspök-Vác Rendezvény- és Látogatóközpontban, melyen immár újabb csatlakozó közösségek képviselői is részt vettek.

Marton Zsolt megyéspüspök bevezetőjében elmondta, hogy a jubileum megünneplésének szerves részét képezi a váci Nagyboldogasszony-székesegyház felújítása. „Bármennyire is központi és jelképes épület a püspöki székeplomb az egyházmegye számára, az épület megújításánál sokkal fontosabb számunkra, hogy tanúságtevő egyház-

zá váljunk” – mondta köszöntőjében.

A tájékoztató napon a küldöttek megismerkedtek a Váci Egyházmegye jubileumi előkészületeivel. A felkészülés két pillérre támaszkodik: az imára és a tanításra, ezért kapta az Ima-katekézis címet. A megyéspüspök arra kéri a híveket, hogy imáikkal kísérik a folyamatot; évente más-más témában központilag előkészített katekézisek segítségével mélyítsék el keresztény-katolikus hitüket. A három év témái: 1. személyes istenkapcsolat, 2. helyem a közösségben, 3. kifelé fordulás, misszió. A tanítás mellett, amelyeket írásban és videón is megkapnak a küldöttek, a feldolgozást segítő kérdéseket és a tanítás

Tanúságtevőkké válni

Előkészületek a Váci Egyházmegye ezeréves jubileumára

életre váltását is segítő tanúságtételeket készítenek elő. A küldöttek a saját plébániai vagy más közösségükben segítik a folyamatot, meg-

szervezik a katekézis alkalmakat és az imahátteret.

A szeptember 23-án tartott küldötti találkozó résztvevői meghallgatták felvételtől Marton Zsolt püspök *Megterés és isteni természet* címmel tartott első tanítását, majd csoportbeszélgetésben osztották meg egymással, kit hogyan szólítottak meg az elhangzott gondolatok. A beszélgetést szentségimádás követte.

Délután Barlay Gábor, a máriaremetei Kisboldogasszony-plébánia

egykori NEK-küldötte osztotta meg tapasztalatait. Elmondta, hogy az ima és a szentségimádás elengedhetetlen részévé vált mindennapjainak, és nagyon hálás azért a sok kegyelemért, amelyet ezen a feladaton keresztül kapott.

A találkozóon Tornay Gábor hitoktató igazgató összefoglalta, melyek a jó tanúságtétel ismérvei, és hogyan tudják majd a küldöttek segíteni azok megfelelő összeállítását és interpretálását, ha helyben keresnek tanúságtevőket az Ima-katekézis alkalmaira.

A találkozó végén a résztvevők együtt elimádkozták a jubileumi készület imáját: Újabb küldöttek az alábbi e-mail-ben vehetik fel a kapcsolatot az Ima-katekézis koordináló csapatával, a jubileumkuldottek@vaciegyhazmegye.hu címen.

Forrás és fotó:
Váci Egyházmegye

IMAÓRA

Kútvölgyi Szűz Mária-engesztelőkölpa: engesztelő virasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltárszentség előtt. 22 órakor szentmise. Cím: Budapest XII., Galgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75-77.) szentségimádási rendje: hétköznap 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órakor kezdődő imaórán, majd az azt követő szentmisén előre felvett misészándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén Erdő Péter bíboros celebrálásával papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikon a templom karitászcsoportjának szándékára, a harmadikon az imalábadba elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnájában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirasztást tartunk Magyarországon, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órakor mindig más atya mutat be szentmisét a két legszentebb Szív szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Előpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családokhoz a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órakor kezdődő szentmisék után a kistemplomban beszélgetés az elhangzott homíliáról. Mindenkit szeretettel várunk. Bővebb információ: <https://www.varosmajori-plebania.hu/>

Kaposfüreden Szűz Mária Efezusi Háza (Kaposfüred, Álomás u. 61/a) várja az engesztelő híveket közös imádságra minden elsőszombaton 10 órától. Zarándokcsoportok bejelentkezése: +36/70-363-7645 (Mezőfi Zoltán), www.mariahaza.hu

Szentmisék Mindszenty József bíboros boldoggá avatásáért: október 6., november 6., december 6. (6 órakor). A boldoggáavatási szándékra mondott szentmiséket 7 órakor élőben közvetíti a budapest-városmajori Jézus Szíve-templomból a Magyar Katolikus Rádió, az egri bazilikából a Szent István Rádió.

Elváltakért és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órakor a budapest-belvárosi Nagyboldogasszony-főplébánia-templomban (Budapest V., Március 15. tér 2.). A szentmise után tematikus beszélgetésre hívják a résztvevőket.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Móricz Zsigmond út 141.): október 20-án 18 órától 23-án 13 óráig Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Szabadulás az okkultizmusból”. IDŐPONTVÁLTOZÁS: november 9-én 18 órától 12-én 13 óráig Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Lelkigyakorlat a megkülönböztetésről.” Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

Bánatszelidítő. A halál közelségével és a gyász fájdalmának terhével küzdőknek, valamint a mindennapi veszteségeinkben való továbblépéshez szeretnénk segítséget nyújtani sorsárcsoportjainkban. Találkozás a Pasaréti Közösségi Ház (Budapest II., Pasaréti út 102.) első emeleti termében kéthetente szerda délelőtt 10 órától 11.30-ig, a Szent Anna Plébánia (Budapest I., Aranyhal u. 1., a Batthyány téren, a templom mögött) első hittantermében pedig kéthetente szerda estenként 18 órától 19.30-ig. Időpontok: 2023. október 18., november 8., 22., december 6. Az együttléteket – segítő sorsársakkal – Tegzes Katalin SA nővér vezeti.

Egy hétfője, amely visszahozza a fényt az életébe! Ne félj, nem ítélek el! Ne sírj, ne bánkódj! Az abortusz, a vetelés, a lombikbaba elvesztésének fájdalmát hordozókat hívjuk lelkigyakorlatra Győrbe, 2023. november 9-12. között. Jelentkezés: nefejnemitel-lekel@gmail.com vagy 06/20-823-2201 (Treer Mária).

LELKINAP

„Minden vég egy új kezdet” címmel őszi lelkಿನapok a Szív Lelkiségi Központban (Tahi, Villator 7-9. T.: 06/26-387-162.). Szeretettel hívunk és várunk megfontolásra és elcsendesedésre mindenkit, akit megszomorít a gyász, megbénít a veszteség. Időpont: 2023. október 27-29. között, péntek 14 órától vasárnap 14 óráig. Előzetes jelentkezés szükséges a programvezetőnél, Tegzes Katalinnál: tegzesk@hotmail.com, 06/30-462-9272. Hozza magával személyes holmiját és törölközőt, illetve jelezze, ha diétát kér! Megközelítés: Volánbusz, Tahi – Hidfő mh., a Bartók Béla úton felélel.

KONFERENCIA

Aquinói Szent Tamás szentté avatásának jubileuma alkalmából „Aktuális antropológiai kérdések Aquinói Szent Tamás fényében” címmel teológiai konferenciát tartanak Budakeszin, a domonkos nővérek rendházában (Budakeszi, Fő u. 192/B) október 6-án, pénteken 9.45-17 óra között, valamint október 7-én, szombaton 9.45-12.45 óra között. Az előadások nyelve: angol, francia, magyar. Regisztráció: konferencia@domonkosnoverek.hu

BÚCSÚ

A Budapest VIII. kerület Magyarok Nagyasszonya téri (volt Rezső téri) Magyarok Nagyasszonya-templom felszentelésének 92. évfordulóján, október 8-án, vasárnap 10 órakor Szejgő Szabolcs jezsuita atya tartja a búcsúünnepi szentmisét. Mindenkit szeretettel várunk.

A soroksár-újtelepi Fatimai Szűzanya-templom (Budapest XXIII., Szent László út 149.) szeretettel várja a zarándokokat október 15-ei búcsújára. 11 órakor rózsafüzér-imádság, 12 órakor ünnepi szentmise, majd körmenet a Szűzanya feldíszített szobrával. T.: 06/30-266-35-87.

Terézvárosban Szent Teréz-búcsút tartanak az Avilai Nagy Szent Teréz-templomban (Budapest VI., Pethő Sándor utca 2.) október 13., péntek és október 15., vasárnap között. 13-án, pénteken 18.30 órától koncertelőadás szentmise lesz. Főcelebráns: Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspök,

homília: Kovács Zoltán, a Szent István-bazilika helyettes plébánosa. További információk: <https://avilaiterezeplebania.hu/> Mindenkit szeretettel hívnak és várnak!

RÓZSAFÜZÉRI

Gyertyás rózsafüzér hazánk jövőjéért a máriaremeti kegytemplomban. Magyarok Nagyasszonya ünnepén, október 8-án, vasárnap 19 órakor több lelkeségi mozgalom közös gyertyafényes rózsafüzérját szervez Budapest neves zarándokhelyén, hogy együtt könyörögjünk Magyarországon békéjéért és védelméért. Az imát Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspök vezeti, a kegytemplom plébánosa, Esterházy László pedig imával ajánlja hazánkat a Szent Szűz oltalmába. A szervezők kérik, hogy a résztvevők hozzanak magukkal gyertyát.

ORSZÁGOS TALÁLKOZÓ

Rózsafüzért imádkozók XIV. országos találkozója lesz a budapesti Rózsafüzér királynéja-templomban (Budapest XIV., Thököly út 56.) október 7-én, szombaton 10 és 17 óra között. 15.30-tól a rózsafüzérját Erdő Péter bíboros vezeti. Bővebb információ: Nagy Károly plébános, 06/30-701-9897 vagy <https://rozsafuzerkiralyneja.hu>

ELŐADÁSOK

A Szent Margit-templom felszentelésének 90. évfordulója alkalmából előadásorozat tartanak a Szent Margit-templomban (Budapest XIII., Szent Margit tér 1.). Időpontok: 2023. november 2., december 7. A felnőtteknek szóló lelkiestek központi témája: Parancsok szeretetből – A tizparancsolatról a 21. században. 18 órakor szentmise két szín alatti áldozással, 19.30-tól szentségimádás orgonaimprovizációkkal. A szentmisét és a tanítást Monostori László esperes, plébániai kormányzó tartja. Bővebb információ: <https://margitos.hu>

EMLÉKEST

Salkaházi Sára-émlék lesz Budapesten, az Assisi Szent Ferenc-plébániatemplom altemplomában (Budapest IX., Bakáts tér; bejárat a Nagykörút/Tompa utca felől) október 6-án, pénteken 19 órától. A különleges, hallható-látható-izelhető előadás-hoz – a 40 főre tervezett létszám miatt – előzetes regisztrációt kérnek a szentferenc.regisztracio@gmail.com e-mail-címen. Az esemény a X. Miatyánk Fesztivál keretében jön létre. A program látogatása díjtalan, de a templom orgonájának felújítására szánt adományokat szívesen fogadják! Bővebb információ: <https://szentferencplebania.hu/salkahazi-emlekest-2023/>

KIÁLLÍTÁS

Fent és lent – Idő és geometria címmel Szentesi Szigfrid festőművész kiállítása lesz látható Budapesten, a D18 Cafe & Bar-ban (Budapest VI., Dessewffy u. 18.). A kiállítást október 6-án, pénteken 18 órakor nyitja meg Tolvaly Ferenc író, filmrendező. Mindenkit szeretettel hívnak és várnak!

SZABADEGYETEM

A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán (Budapest V., Piarista köz 1.) „A viharon túl: A béke erejének felfedezése” címmel előadásorozatot indítanak. Az egyes alkalmak csütörtökönként 19 órakor kezdődnek, és körülbelül 20.15 óráig tartanak. Az első alkalom időpontja: október 12. Téma: Örökségünk, a béke: Közelítések Jézus békéjének evangéliumi fogalmához. Előadó: Szatmári Györgyi. Szeretettel várják az érdeklődőket a beszélgetős előadások alkalmaira.

KÖNYV

ÚJRA KAPHATÓ A ZÁRÁNDOKZSEBKÖNYV. A jezsuita rendalapító ünnepe alkalmából jelent meg a *100 lépés Loyolai Szent Ignáccal* alcímű kötet harmadik, immár női zsebkönyvvel kompatibilis méretű kiadása. A Jézusita Kiadó szándéka az volt, hogy a kiadvány a formájával is segítse áthaladni az ötszáz év távolságot, utat nyisson egy mai szemmel is meglepően modern gondolkodású spirituális mester világába, és meditációs ima, lelkigyakorlat vagy éppen zarándoklat során is használható legyen.

MEDJUGORJEI ZÁRÁNDOKLAT

2023. október 25-29. | 5 nap | 119.900 Ft/fő

ADVENT MÁRIACELLBEN

2023. december 2-3. | 2 nap | 64.900 Ft/fő

SZENTFÖLDI ZÁRÁNDOKLAT AZ ADVENTBEN

2023. december 4-10. | 7 nap | 619.900 Ft/fő

ADVENT MÁRIABESZTERCÉN ÉS ZÁGRÁBBAN

2023. december 9-10. | 2 nap | 49.900 Ft/fő

SZENTFÖLDI ZÁRÁNDOKLAT

2024. február 5-11. | 7 nap | 599.900 Ft/fő

LOURDES-I ZÁRÁNDOKLAT REPÜLŐVEL

AZ ELSŐ JELENÉS ÉVFORDULÓJÁN

2024. február 9-12. | 4 nap | 324.900 Ft/fő

FATIMAI ZÁRÁNDOKLAT

PORTUGÁLIAI KÖRUTAZÁSSAL

2024. március 13-18. | 6 nap | 389.900 Ft/fő

AZ ISTENI IRGALMASSÁG ÜNNEPE

KRAKKÓBAN

ZÁRÁNDOKLAT LENGYELORSZÁGBA

2024. április 3-7. | 5 nap | 134.900 Ft/fő

VIA SACRA ZÁRÁNDOK UTAZÁSI IRODA

+36 20 500 5050

www.viasacra.hu

Kiadja a Magyar Kurír
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál, a postán.

Nyomás: Virtuzs Kiadó és Nyomdaipari Kft. • Ügyvezető: Tolonics Gergely

ISSN 0133-1205

KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG

ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.

LAPZÁRTA: 2023. OKTÓBER 2.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István

Lapszerkesztő: Baranyai Béla • Lapszerkesztő-helyettes: Körössy László

Szerkesztőség: Agónás Szonja, Bodnár Dániel, Fábrián Attila, Gátas Judit, Horogszegi-Lenhardt Erika, Hóllósi Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Nádudvari Dorottya, Pallós Tamás, Szalontai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet

Olvasószerkesztő: Koditek Bernadett

Korrektor: Szántó István • Tördelés: Mészáros Ákos

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.

Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933

www.ujember.hu • e-mail: mk@katolikus.hu

Megjelentek a 2024-es Új Ember naptárak!

Új Ember Kalendárium 1490 Ft
Új Ember zsebnaptár 890 Ft
Liturgikus asztali naptár 790 Ft
Egylapos falinaptár 60 Ft

A naptárak megvásárolhatók az Új Ember könyvesboltban (1053 Budapest, Ferenciek tere 7-8.), valamint webáruházunkban: bolt.ujember.hu

ÁLLÁS

HETI EGY alkalomra takarítónőt keresek. T.: 06/1-209-3983

ÉLETJÁRADÉK

KATOLIKUS érzelmű hölgy vagyok, szívesen kötnek eltartási vagy életjáradéki szerződést idős hölgygel vagy úrral. Keresem bizalommal! T.: 06/20-233-2125

HARANG

ÚJ BRONZHARANG eladó. 715 kg-os, G hangú, díszített. Érdelklődni: 06/30-728-8161, info@harangontode.hu, www.harangontode.hu

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átveszünk. Budapest VI., Andrásy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő-szerda 10-17, csütörtök 10-19 óra között.

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

ÓLÓMŰVEG ABLAKOK restaurálását, tervezését, kivitelezését több évtizedes tapasztalattal vállaljuk. Tóth Erzsébet. T.: 06/20-438-5993; www.uvegfestes-stainedglass.hu

A hirdetések tartalmáért és azok valóságáért a hirdető vállal felelősséget.

Fedezze fel az Év Háza 2023 közönségdíjas épületét kívül-belül egyaránt!

Szeretettel várjuk Zalaegerszegen!

www.mindszentyneum.hu

KRISZTUS A JÖVŐNK! A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia hálóadó zarándoklata Rómába

2024. április 22-26.

(5 nap/4 éj)

Autóbuszsal:

Részvételi díj: 199.900 Ft/főtől

Repülővel Bécsből:

Részvételi díj: 289.900 Ft/főtől

Repülővel Budapestről:

Részvételi díj: 349.900 Ft/főtől

Érdeklődhetek telefonon vagy e-mailben, részletes program és jelentkezési lehetőség az alábbi honlapon.

Tel.: +36 20 565 3258, +36 20 336 0016

E-mail: missziotours@missziotours.hu

www.missziotours.hu

Engedélyszám: U-000829

Szeretettel várjuk jelentkezésüket!

ADVENTI ÚTJAINK

Advent Máriacellben

'23. december 2.

Lelkivezető: **Michels Antal** atya

Zarándoklatvezető: **Pálmai Árpád** egyházzénész

Részvételi díj: 24 900 Ft/főtől

Zarándoklat Rómába és a Vatikánba

'23. december 2-6.

Lelkivezető: **Juhos Ferenc** verbita szerzetes

Részvételi díj: 259 900 Ft/főtől

Advent Szentföldön

'23. december 8-14.

Lelkivezetők: **Papp László** és **Bökő Péter** atyák

Részvételi díj: 549 900 Ft/főtől

Adventi évszázó zarándoklat Pozsonyban

'23. december 16.

Részvételi díj: 16 900 Ft/főtől

JÖVŐ ÉVI ELŐZETES

Szentföldön a Nagyböjtben

'24. március 11-17.

Lelkivezetők: **Kerekes László** gyulafehérvári segédpüspök és **Veres Stelian** atya

Részvételi díj: 584 900 Ft/főtől

„Jót s jó!” – MISSZIÓ TOURS

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3132; terjesztes@ujember.hu

Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén.

Egyéni egy példányos előfizetés belföldről negyedévre: 4680 Ft, fél évre: 9360 Ft, egy évre: 18 720 Ft.

Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).

Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu

Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu

Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása:

+36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

Végnapjait éli a hegyi-karabahi örmény kereszténység és kultúra

Kovács Bálint armenológust kérdeztük a térségben kialakult drámai helyzetről

Azerbajdzsán szeptember 19-én villámtámadást indított az örmények lakta Hegyi-Karabah ellen, a helybeliek azóta ezrével hagyták hátra otthonukat. Ferenc pápa már másnap a nemzetközi közösséghez fordulva békés megoldást sürgetett. Kovács Bálinttal, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kara Armenológiai Tanszékének vezetőjével beszélgettünk. (Az interjú az október 2-i lapzártánk idejére kialakult helyzetet tükrözi. Sajtóértesülések szerint az örmény lakosok nagyrésze elhagyta Hegyi-Karabahot – a szerk.)

– Szeptember 25-én drámai videó jelent meg a menekülő örményekről. A Hegyi-Karabah központjától az örmény határig húzódó Lacsin-folyosóról (korridor) készült légi-felvétel több kilométeres kocsisor látszik...

– Védtelen emberek tömegei kényszerültek elhagyni otthonaikat, igazi exodus zajlik. Látszik annak álságossága, hogy Azerbajdzsán a szeptember 19-i villámtámadást „terrorelhárító műveletnek” nevezte. Szó sincs itt „terroristákról” vagy „szeparatistákról”, tessék megnézni a képeket. Az azeri terminológia azonban ezt sulykolta, és ennek nyomán ismételtette a félretájékoztatót (vagy nem tájékoztató) média és a nemzetközi közösség. Az azeri érdekek egyértelmű: senkinek ne jusson eszébe békemissziót küldeni a térségbe.

A Hegyi-Karabahban élő örmények az autonómiájukért, identitásukért küzdő keresztények, védtelen emberek, akik most váltak végletesen védtelenné.

Szeparatisták harminc évvel ezelőtt voltak, amikor a Szovjetunió végnapjaiban el kívántak szakadni Azerbajdzsántól, amely helyzetet Sztálin döntése kényszerítette rájuk. Évtizedek alatt önálló társadalmi és politikai struktúrát alakítottak ki iskolákkal, egyetemekkel és kórházakkal, és igyekeztek keresztény kultúrájukat életük árán is megvédeni.

– Ez a kultúra került veszélybe a térségben mostanra kialakult, zavaros, etnikai feszültségektől terhelt politikai helyzetben. De mi történt az elmúlt napokban?

– Kicsit távolabbról kezdem a választ. A Dél-Kaukázusban járunk, egy etnikailag is sokszínű térségben, ahol keresztény és nem keresztény közösségek laktak egymás mellett, még a Szovjetunió megalakulásának az idején is. Például az egyik ilyen, etnikailag is sokszínű területen, Nahicsevánban körülbelül 50-55 százalékban laktak örmények és azeriak, egészen a Gorbacsov-féle peresztrojka beköszöntéig, azaz a '80-as évek végéig. Amikor a hegyi-karabahi konfliktus is kezdődött, Nahicsevánt egyik pillanatról a másikra elhagyták az örmények, ugyanis nem maradt más választásuk a helyieknek, mint a kivándorlás az etnikai feszültségek miatt.

Nahicseván pedig – ahol a kora újkorban örmény katolikus missziók is működtek, és

a területet az örmény keresztény kultúra határozta meg – hetek alatt vált szintiszta azerivá. Az 1990-es években Azerbajdzsán még a középkori örmény temetőt, az UNESCO védnöksége alatt álló, művészen faragott keresztisköveket, az úgynevezett dzsulfai temetőt is lőtérre változtatta, így gyakorlatilag megszűnt az évezredes örmény jelenlétnek még a nyoma is.

Ekkor az örmények azt mondták – mivel két fronton nem harcolhattak –, hogy tartásuk meg Hegyi-Karabahot, ahol a Szovjetunió végnapjaiban is 70-80 százalék volt az örmények aránya. 1993-tól kezdve harminc éven át tanú lehettek az ott élők a politikai és gazdasági fejlődésnek: önálló parlament alakult, iskolák létesültek. Megalakult az önálló örmény apostoli egyházmegye, felújították a Szovjetunió idején gazdátlanra vált örmény templomokat és kolostorokat.

Kovács Bálint: Örményországban is drámaivá fog válni a helyzet

Örmény ismerőseimmel beszélgetve a múlt hét elején azt tapasztaltam, hogy mindenki attól félt, nehogy egy „újabb nahicseván” következzen be, ami a hegyi-karabahi örmény kultúra végét jelentené. Sajnos most azt kell látnunk – péntek óta –, hogy éppen erre kell felkészülni. Az örmény kereszténység és kultúra évezredes helytállása szűnik meg ezen a területen.

– Mely keresztény kulturális kincsek mehetnek veszélybe?

– Többször jártam Amaraszban, s az ottani templomba belépve azt éreztem: ez a szent hely a keresztény kultúra legkeletibb bástyája. A 4. és 5. században az örmény kereszténység a leginkább meghatározó szentek, Világosító Szent Gergely és Szent Meszrop Mastoc nyomain haladva 1600 év ke-

Örmények ezrei menekülnek Hegyi-Karabahból

reszténységének a lenyomatait lehetett ott számba venni. Amarasz három nappal ezelőtt esett el – 2020 után ugyanis még azon a területen feküdt, amelyet örmények és az orosz békefenntartók ellenőriztek.

De ugyanígy jártam Gandzasarban is, amely egy időben örmény katolikus székelyhely is volt, és az örmények büszkesége. A hegyen lévő templomot bár bombázta Azerbajdzsán 1993-ban, a bomba nem robbant fel a templom falában, és a templom érintetlenül megmaradt. Sajnos, Gandzasart is elhagyták az örmény papok, és e hét végén az is azerbajdzsáni fennhatóság alá került. Ezeknek és a többi templomnak is az lesz a sorsa, hogy a kereszteteket, az örmény feliratokat elpusztítják, és vagy mecsették, vagy az Azerbajdzsán kormánya által létrehozott műegyháznak, az úgynevezett „udi közösségnek” adják. Legalábbis az elmúlt három év tapasztalatai alapján erre számíthatunk.

Az udi közösséggel kapcsolatban magyarázatként szeretném hozzáfűzni, hogy az azeri kormány által létrehozott mesterséges közösség – az ő terminológiájuk szerint – egy „keresztény albán egyház” és a középkori kaukázusi Albániával (nem keverendő össze a balkáni országgal – a szerk.) kontinuuus. Vagyis az azeri nacionalista ideológia azt igyekszik sulykolni, hogy az örmény feliratoktól és keresztetektől megtisztított – sokszor bizonyíthatóan 4. századi alapítású, kora középkori örmény templomokat – „visszaszolgáltadják” eredeti tulajdonosaiknak. Az

ottani örmény kereszténység jelenleg tehát visszafordíthatatlanul a végnapjait éli.

– Rafajel Minaszján örmény katolikus pátriárka szeptember 19-i felhívásában azt írta: „Ez a nép már halálra van ítélve, mentsük meg őket! Hol van a nemzetközi közösség lelkiismerete ilyen bűncselekmény láttán?”

– Az örmény katolikus egyház Libanonban székelő pátriárkája nagyon komoly hangvételű felhívást tett köze, a helyzet súlyossága miatt az örmény katolikus pedig elhalasztotta a szent olaj (myron/mirha) hagyományos szentelési szertartását, amelyre egy 1700 éves hagyomány szerint csak hét-évenként kerülhet sor, s amelyre rendszerint számos nemzetközi vendég ellátogat. Ezt a napot, október 1-jét nemzeti gyásznapra nyilvánították.

– Mi zajlik jelenleg Hegyi-Karabahban?

– Az örmény papok temetnek a nap minden órájában, az egyház pedig a végnapjait éli. Gondoljunk csak bele: a fent említett Amarasz temploma mellett a területen található Dadivank is, amit Szent Tádé apostol tanítványa által alapított, kora keresztény kolostorként tisztelünk, valamint számos olyan templom és kolostor, amely a keleti keresztény kultúra évezredes jelenlétének a tanúja. Nehéz fel fogunk, de ki kell mondanunk, hogy ezek a világ hallgatása mellett most egyik napról a másikra szűnnek meg. Aki ugyanis életben marad, igyekszik elhagyni a térséget. A most földönfutóvá, hajléktalanná vált százhusz

ezer örmény keresztény, akik a Szovjetunió ateizmusát és az elmúlt harminc év bizonytalanságát is túlélték, mostantól sajnos nem tudnak a továbbiakban ezekről gondoskodni.

– Ez a teljes népességet jelenti Hegyi-Karabahban?

– Igen, ennek a népességnek a 70-80 százaléka biztosan elmenekül. Lehet, hogy lesznek olyan emberek, akik a családjuk sírjait az életük árán sem hagyják el, vagy azt mondják, hogy az elnyomást majd valahogy túlélik... De jelenleg azt lehet látni, hogy tömegek állnak sorban a Sztepanakerttől a határig húzódó, az azeriek által ellenőrzött Lacsin-korridoron, és az egyébként egyórányi autótutat most huszonnyolc óra alatt, araszolva tudják csak megtenni, ivóvíz, élelem nélkül.

Nem beszélve arról, hogy olyan emberekről van szó, akik kilenc hónap óta szenvednek: a korridor 2022 decembere óta le volt zárva, élelmiszer-, gyógyszerutánpótlás nem volt, leállt a gazdasági élet. A kiéhezett lakosság szeptember 19. után így pszichésen végképp szörnyű állapotba került, a családoknak az az egyedüli céljuk, hogy szeretteikkel együtt túléljék ezt valahogy. Hosszú távú céljaik egyelőre nincsenek és nem is lehetnek: jelenleg Örményországban az orosz-ukrán konfliktus óta betelepülő oroszországi üzletemberek és lakosság miatt üres lakások gyakorlatilag nincsenek, és az árak is nagyon elszabadultak. Tehát az anyaország, bár igyekszik, keveset tud tenni a százhusz ezer fő befogadásával kapcsolatban. A helyzet azonban nemcsak Karabahban, de Örményországban is drámaivá fog válni a következő napokban.

– Az örmény nép újabb tragédiáját látva a jövőt illetően rengeteg a kérdőjel. Ön szerint milyen fejleményekre lehet számítani?

– Az eddigi (október 2. - a szerk.) információk szerint a határnál az azeriek egyelőre csak a menekülő létszámát jegyzik fel. Részleges amnesztiát hirdettek a karabahi katonák – tehát gyakorlatilag a teljes férfi lakosság – számára. Ugyanakkor ezt óvatosan kezelném, ugyanis Agdam városában, amelynek területét 2020-ban foglalták el az örményektől, egy tízezer fő befogadására alkalmas börtönt építettek fel. Ne feledjük, a magukat és hazájukat védő örmény katonákat az azeriek háborús bűnösöknek tartják. A korábbi örmény politikai vezetőket a határon letartóztatták – Ruben Vardanyant felesége mellől egyenesen Bakuba hurcolták –, és nyilván egy kirakatpert rendeznek meg ellenük. Jelenleg mindenki menti az életét, a helyzet azonban rendkívül bizonytalan.

– Az úton lévők kapnak-e bármiféle humanitárius segítséget?

– Az örmény határt átlépve várja a menekülőket a Nemzetközi Vöröskereszt. Van, aki barátokhoz, rokonokhoz utazik, mások várhatóan Oroszországba költöznek, de sokan vannak, akiknek nincs hova menniük, számukra menekültábrókat létesítenek Örményországban.

– Ferenc pápa többször is fel szólalt az örmények ügyében...

– Rendkívül fontos Ferenc pápa megnyilatkozása ezen a téren. A keresztény, s egyáltalán a nyugati világ – a pápa 2015-ös szavai után, amikor az örmény népirtás századik évfordulóján a genocídiumot nevének nevezte – gyakorlatilag felébredt, és mind az USA, mind a nyugat-európai államok többsége genocídiumként határozta meg az örmények elleni 1915-ös népirtást. Bizom benne, hogy a pápa szavai most is felhívják a világ vezetőinek és különösen a keresztény állami vezetőknek a figyelmét arra a borzalomra,

A Szentatya október elsején az Úrangyala elimádkozásakor a Hegyi-Karabahi válságról is megemlékezett beszédében a következőképpen: „Ezekben a napokban figyelemmel kísérem a Hegyi-Karabahból elköltöző emberek drámai helyzetét. Megismétlem felhívásomat az Azerbajdzsán és Örményország közötti párbeszédre, és kívánom, hogy a felek közötti tárgyalások a nemzetközi közösség támogatásával olyan tartós megállapodást segítsenek elő, amely véget vethet a humanitárius válságnak. Imádkozom a Sztepanakert város közelében felrobbant üzemanyagraktár áldozataitért.”

ami a keresztény világ legkeletibb védőbástyáján történik ezekben a napokban.

Sajnos már közel ötven ezer fő elhagyta Hegyi-Karabahot, nem hiszem, hogy sokan maradnak. A múlt héten még arról lehetett olvasni, hogy Németország, illetve az USA kezdeményezésére akár Karabahba küldendő békemisszió is létrejöhet. Sajnos, amire ők odaérnek, addigra a terület ki fog ürülni, a misszió így egy elkésett, értelem nélküli próbálkozásként értelmezhető. Nyilván, ha ez időben meg tudott volna valósulni, az biztosíthatta volna a helyben maradókat számára a kulturális, nyelvi autonómiát, akár ENSZ-békefenntartók által is. Véleményem szerint így máshoz nem, csak az üresen maradt templomok ideig-óráig való megőrzéséhez fognak tudni ezek hozzájárulni.

Körössy László
Fotó: Vatican News

HÍREK KÉPEKBEN

• Szeptember 20-án tartották a Pécsi Egyházmegye 2023-as szabadegyeteme őszi szemeszterének első előadásait a Magtár Rendezvényközpontban. A tavaszi sorozat folytatásában Isten szól az emberhez címmel Puskás Attila tanszékvezető egyetemi tanár, a PPKE Hittudományi Karának dékánja és Heidl György vallástörténész, a PTE Esztétika és Kulturális Tanulmányok Tanszék munkatársa tartottak előadást.

• Ferenc pápa áprilisi magyarországi apostoli látogatásakor találkozott fiatalokkal. A Székesfehérvári Egyházmegyéből is sokan részt vettek a budapesti Papp László Sportarénaiban megrendezett eseményen. A bodajki ifjúsági záródoklat mindazoknak szólt, akiket megérintett a Szentatyával való találkozás.

• Az esős időjárás miatt a Kissitkei Ideiglenes Hadifogolytábor Emlék helyen – Kalapos kút –, a sítki Szentháromság tiszteletére szentelt templomban mutattak be tábori misét szeptember 24-én délután. A szentmisét Kirchknopf Gergely újmiséss pap celebrálta, aki a jelenlévőket újmiséss áldásban részesítette.

Kárpátalján végeztek szűrővizsgálatokat

Hatéves a Katolikus Karitás Orvosmissziója

A Katolikus Karitász tizenhat fős, orvosokból és medikusokból álló egészségügyi csoportja szeptember 22-én püspöki áldással indult el a budapesti Magyar Szentek temploma elől Kárpátaljára, hogy hiánypótló szűréseket végezzenek az ott élők körében. A hétvégéjüket önkéntes munkának szentelő szakemberek közel kétszáz főt vizsgáltak meg a két nap során a técsői Líceumban kialakított rendelőkben.

Az orosz-ukrán háború miatt csak idén őszzel folytatódna a kárpátaljai magyarság körében végzett rendszeres prevenció vizsgálatok a Karitász szervezésében, részben állami támogatással. Az önkéntes alapon működő Orvosmisszió hat éve, havi gyakorisággal végzi közel kétszáz, előzetesen regisztrált gyermek és felnőtt fogászati, szemészeti, ortopédiai, nőgyógyászati, EKG, vércukorszint és vérnyomás ellenőrzését egy-egy hétvége során. Szükség szerint gyógyászati segédeszközöket, gyógyszereket biztosítottak a jelenlévőknek, és több mint száz alkalommal műtéteket is lebonyolítottak helyben vagy az anyaországban.

A misszió szeptember 22-én pénteken 15 órakor indult el következő útjára a Magyar Szentek Templomából. Az önkéntes orvosokból és medikusokból álló csapatot Vojcek László professzor, az Orvosmisszió vezetője köszöntötte. Az Orvosmisszió tagjait és útjukat Spányi Antal, a Katolikus Karitász püspök elnöke áldotta meg. Hálás szívvel mesélte el saját orvosmissziós tapasztalatait: „Nem felejttem el, egyik útközlőnk elkísérhettem a missziósokat, valahol Kárpátalján voltunk, és ott történt, hogy panaszkodtak, hogy a gyerek nem tud olvasni. Aztán kapott egy szemüveget, és egyszerűen tudott olvasni, és fölkiáltott, hogy

„Látok!” (...). A segítség sokszor magától értődik, de mégiscsak oda kell vinni.” Beszédét e szavakkal zárta: „Köszönöm az Orvosmisszió minden tagjának ezt a feladatvállalást, felajánlásukat, és szívből kívánom, hogy a Jóisten oltalmazza őket!”

A Katolikus Karitás Orvosmissziója legközelebb október 27–29. között megy Kárpátaljára, ahol Körösmezőn fog prevenció szűréseket végezni, de az év során rendszeresen ellátogatnak magyarországi hátrányos helyzetű régiókba és a Délvidékre is, egyformán esélyt és reményt adva mindenkinek.

Az Orvosmisszió munkája nem valósulhatott volna meg az adományozók önzetlen adakozása nélkül, amiért nagyon hálás a szervezet. Aki csatlakozni szeretne küldetésükhöz, hívja a 1356-os adományvonalat, ahol hívásonként 500 forinttal lehet támogatni a Karitás tevékenységét. Célzott adományozás megvalósításához érdemes felkeresni a karitasz.hu oldalt, ahol online hozzájárulással közvetlenül az Orvosmisszió céljai is támogathatók.

Forrás: Katolikus Karitás
Fotó: Vermes Tibor

2003-ban avatta boldoggá Rómában Batthyány-Strattmann Lászlót Szent II. János Pál pápa. A 20. évforduló alkalmából és hálát adni zárandokoltak el a Szombathelyi Egyházmegye hívei Körömdre szeptember 23-án, ahol a hercegorvos élt és dolgozott. A nap során számos programon vehettek részt, és imáikban megemlékeztek a herceg feleségéről, Coreth Mária Teréziáról is.

Batthyány-Strattmann Lászlót 2003. március 23-án Szent II. János Pál pápa avatta boldoggá Rómában. A jeles eseményen sok hívó is részt vett a szombathelyi és a kismartoni egyházmegyék tartottak közös szentmisét, ahol bejelentették Coreth Mária Terézia boldoggáavatási eljárásának megindítását. Májusban Rómába zárandokoltak Székely János megyéspüspök vezetésével az egyházmegye hívei, hogy a boldoggá avatás helyszínén adjanak hálát a szent életű hercegorvosért.

A május 1-jei zárandoklat idén őszre, szeptember 23-ára került át. Körömden ünneplést az egyházmegye hívó közössége. Batthyány László előbb Köpcsényben nyitotta meg Magyarországon első kor-

Egy hiteles élet

Hálaadó egyházmegyei zárandoklat Körömden

szerűen felszerelt vidéki kórházát, majd – amikor a trianoni békediktátum következtében Köpcsényt Ausztriához csatolták – a körömdeni kastélyba költözött, ennek egyik szárnyában rendezte be új kórházát a szembetegek számára. Rendkívüli kezűességének köszönhetően kiváló műtőorvos hírében állt. Napinylcvan-száz beteget látott el feleségével, aki az asszisztense is volt.

Az esős idő miatt a kastély udvara helyett az Árpád-házi Szent Erzsébet-templomban kezdődött a zárandoklat, lelki ráhangolódással. A szentmise előtt Batthyány László életéről, híteről hallhattak gondolatokat a megjelentek.

A püspöki szentmisén Bebes István körömdeni pol-

gármester is köszöntőt mondott, felidézve a boldoggá avatás pillanatait, illetve a húsvét másnapján Körömden tartott püspöki szentmise emlékeit. „Az legyen az igyekezetem, hogy mikor az emberek elmennek tőlem jobbak, bizakodóbbak és kicsivel tökéletesebbek legyenek, mint mikor hozzám jöttek” – idézte a hercegorvos szavait Bebes István, hozzátéve: Batthyány László nemcsak az emberek testi bajaival, hanem a lelkükkel is törődött. Az ő példája számos embert segített, hogy jobb, tartalmasabb életet tudjon élni, és lelki segítségével hozzá-

járult ahhoz, hogy sok ezer ember a testi mellett a lelki bajaiból is kigyógyuljon.

Kiss László körömdeni plébános a férfi és a nő házastársi szövetségére helyezte a hangsúlyt szentbeszédében, kiemelve: a férfi és a nő egymás nélkül nem egész; önmagukat adják oda a másik embernek. Abban a világban, ahol azt halljuk, hogy valósítsd meg önmagadat, tudnunk kell, mit mond Jézus: ha érte elveszítéd életedet, akkor nyered meg azt.

Batthyány Lászlóról és feleségéről, Coreth Mária Teréziáról csak együtt lehet beszélni, és fontos lenne fiukról, Ödönről is megemlékezni. Coreth Mária ajándékozta meg Batthyány Lászlót a hit mélységével, és alakította az

Gizellát, Imrét. A második évezredben ismét van egy szent családnak: Batthyány László, Coreth Mária és fiuk, Ödön. Pontos iránytűk ők az Istenhez. Mit tanulhatunk tőlük? – tette fel a kérdést a plébános. – Egyrészt azt, hogy felelősek vagyunk azokért, akiket Isten mellénk rendelt. Másrészt azt, hogy a gyermekek nevelésére is oda kell figyelni: nekik példát kell adni, és értük imádkozni kell. Harmadrészt pedig a hit közös megélésére is oda kell figyelnie a családoknak.

Délután a templomban szentségimádást, a plébánia közösségi házában beszélgetést, a kastélyban filmvetítést tartottak; az érdeklődőknek megmutatták a kastély kiállításait is.

A nap litániával zárult, amelyen Székely János püspök Coreth Mária Teréziáról osztotta meg gondolatait a hívőkkel, és kiemelte: amit egy édesanya tenni tud a gyermeke, amit egy feleség tenni tud a férje életében, az nagy lehetőség, felelősség. Ezt Coreth Mária nagyszerűen élte: a szíve lett a családnak. Mindig boldog volt, szerető szívű asszony. A szeretet kincsét szeretettel lehet átadni. Coreth Mária elfogadta férje természetét: nem átalakítani akarták egymást, hanem szolgálták egymás boldogságát, a legjobbat akarták kiharozni egymásból a szeretetükkel. Nagylelkűen élték az életüket, segítettek a betegeket, szegényeket. Ehhez az erőt az imából, a szentmiséből nyerték.

Forrás és fotó: Szombathelyi Egyházmegye